

Rapport

Land til salg

Hvordan EU modvirker bæredygtig landanvendelse

NOAH
Friends of the Earth Denmark

Land til salg

Hvordan EU modvirker bæredygtig landanvendelse

Researchet og skrevet af Nanna Langevad Clifforth
Udgivet i samarbejde med Forum for Madsuverenitet

Tak til Werner Hedegaard og Natalia Lehrmann for indsigtfulde kommentarer

Layout: Mediebureauet Monsun
Trykt af: Eks-skolens Trykkeri på 100 % genbrugspapir
Forsidefoto: Friends of the Earth International/Jason Taylor

1. udgave, december, 2016
1. oplag: 200 eksemplarer
ISBN 978-87-93536-00-5 (trykt udgave)
ISBN 978-87-93536-01-1 (digital udgave, pdf)

Udgivet af NOAHs forlag

Rapporten findes på www.noah.dk/materialer
Trykte eksemplarer kan bestilles på noah@noah.dk eller 35 36 12 12
Citeres som: NOAH Friends of the Earth Denmark, 2016. Land til salg
– hvordan EU's politikker modvirker bæredygtig landanvendelse

NOAH Friends of the Earth Denmark

Nørrebrogade 39, 1. tv
2200 København N
Telefon: 35 36 12 12
noah@noah.dk
www.facebook.com/www.noah.dk/@noah_dk

Printed in Denmark 2016

Grænserne for Jordens bæreevne er allerede væsentligt overskredet. Det globale Nord bruger og har historisk brugt flest ressourcer og bærer hovedansvaret for miljøødelæggelserne og den globale opvarmning. En bæredygtig omstilling af lokale og globale produktions-, transport- og forbrugsmønstre er nødvendig, hvis alle nutidige og fremtidige generationer skal have lige adgang til Jordens ressourcer, uden at miljøet overbelastes. NOAH kæmper for en retfærdig og bæredygtig verden, hvor beslutningerne bliver taget demokratisk. Vi kæmper for miljøretfærdighed.

NOAH er det danske medlem af det største internationale netværk af miljøorganisationer, Friends of the Earth.

Støttet af

Støttet af

Sammendrag

EU's forbrug af land kan måles som landanvendelse, dvs. land, der forbruges internt i EU til produktion, eller som landfodaftryk, dvs. land, der bruges inden og uden for EU til at producere det, der forbruges i EU. Landfodaftrykket giver det mest retmæssige indtryk af EU's pres på landressourcerne.

EU's landfodaftryk er 2,5 ha/person, hvilket er større end det globale gennemsnit på 1,23 ha/person. Der er kun 1,7 ha/person til rådighed globalt, og EU's forbrug er derfor ikke bæredygtigt og har en lang række miljømæssige konsekvenser. Det land, EU "importerer" gennem sit forbrug, kan kaldes indirekte land grabbing. Samtidig er EU-investorer ansvarlige for direkte land grabbing ved at have opkøbt 9.757.655 ha uden for EU. Dette har mange sociale og økonomiske konsekvenser for lokale befolkninger i form af deres adgang til land og mulighed for at skabe sig et levegrundlag.

Brugen af land skyldes i høj grad forbruget og produktionen af foder, animalske produkter, agrobrændstoffer og biomasse til energi. EU har samtidig en lang række politikker, som understøtter dette, bl.a. Brændselsdirektivet, direktivet for vedvarende energi og den fælles landbrugspolitik. På trods af at der også eksisterer politikker, der kunne fremme en miljømæssig, social og økonomisk bæredygtig brug af land, går udviklingen den forkerte vej. Det skyldes i høj grad handels- og investeringspolitikken, som faciliterer den globale flytning af land.

Der er derfor ikke sammenhæng mellem EU's politikker, som mest fremmer transnationale virksomheders interesser og ikke-bæredygtig produktion gennem told, kvoter og subsidier, særdomstole og deregulering. Politikkerne er baseret på frihandel, der som koncept har spillet fallit gennem liberalisering af markeder, spekulation i land og fremme af ulighed. I stedet kunne politikkerne fremme mad- og landsuverenitet som et alternativ, der sikrer befolkningers adgang til og kontrol over land og bæredygtig brug af land både miljømæssigt, socialt og økonomisk. For at opnå dette, er det politisk nødvendigt, at

- EU registrerer sit forbrug af land baseret på landfodaftrykket.
- EU mindsker sit forbrug af land ved bl.a. at mindske forbruget af foder, animalske produkter, agrobrændstoffer og biomasse til energi.
- Agrobrændstoffer og biomasse til energi ikke promoveres og anses som bæredygtige i EU's politikker.
- EU's fælles landbrugspolitik reformeres til at understøtte mindre landbrug, støtte bæredygtig udvikling i sektoren ved bl.a. at udvide søjle 2 og modvirke dumping på markeder uden for EU.
- Afskaffe subsidier til animalsk produktion, agrobrændstoffer og biomasse til energi.
- Reformere EU's handels- og investeringspolitik, så den ikke prioriterer transnationale virksomheder, konsolidering og ikke-bæredygtige produktionsmetoder. Den skal samtidig sikre staters mulighed for at lovgive og handle i borgernes og miljøets interesser.
- Etablere en EU-landpolitik, der garanterer bindende landrettigheder og adgang til land.
- Afvise falske løsninger, som offsetting og certificeringsordninger.
- Gennemføre gennemgribende landreformer, som sikrer småskala-landmænd og lokale befolkningers adgang til jord.
- Støtte småskala landmænd og agroøkologiske produktionsmetoder.
- Land anerkendes som en rettighed og spekulation i land forbydes.

INDHOLD

SAMMENDRAG

DET 21. ÅRHUNDREDES VARE · Side 1

KAPITEL 1: EU'S FORBRUG AF LAND · Side 2

KAPITEL 2: EU-POLITIKKER UDVIDER LANDFODAFTRYKKET · Side 9

KAPITEL 3: EU'S HANDELS- OG INVESTERINGSPOLITIK: MERE LAND TIL DE FÅ · Side 17

ANBEFALINGER: FRA VARE TIL RETTIGHED · Side 28

BILAG FINDES ONLINE PÅ WWW.NOAH.DK/MATERIALER

John Muiyisha (49) og hans lokalsamfund i Kalangala i Vestuganda har mistet deres land. En dag ankom det kenyanske firma BIDCO og fortalte, at landet nu var deres. Bulldozere kom og fjernede den gamle skov og Johns kaffeplanter. Firmaet plantede i stedet oliepalmer. Med kun to tønder land til at forsørge sig kæmper John og hans lokalsamfund nu for retten til deres land. John Muiyisha har dyrket jorden i landsbyen i 34 år. Hans lille gård ligger kun få meter fra kanten af Victoriasøen og har været omringet af tæt skov. John har dyrket kaffe og frugter på 40 tønder fællesejet land. Med indkomsten herfra har han forsørget en familie med ni børn. Foto: Friends of the Earth International/Jason Taylor.

Det 21. århundredes vare

“If you buy 100 acres of farmland, it will produce for you every year. You can use that money to buy more farmland; (...) For 100 years it'll produce things for you and you still have 100 acres of farmland at the end of 100 years. (...) With land you can get somebody else to do all the work, give them a percentage of the crop, and you can sit back there for a hundred years...”

– Investor Warren Buffett, 2012

De fleste af vores ressourcer stammer fra land, heriblandt mineraler, landbrugsprodukter, fossile energikilder og vandressourcer. Land- og skovbrug er de største kilder til brug af land,¹ hvilket har store miljømæssige, sociale og økonomiske konsekvenser.

I denne rapport kortlægger vi EU's forbrug af land, da EU i dag ikke måler dette.² Dele af landet befinder sig inden for EU's grænser, mens land uden for EU er indlejret i de varer, vi importerer. Ligeledes eksporteres dele af EU's land gennem varer produceret i EU, men forbrugt udenfor. Et reelt billede af EU's brug af land opnås derfor ved at måle forbruget af land baseret på forbrug og ikke produktion. Det såkaldte landfodaftryk.

En anden dimension af forbruget af land er adgangen og retten til at bruge det. Land grabbing er blevet et kendt fænomen, hvor investorer opkøber land og fratager lokale befolkninger adgang til og kontrol over landet. Fødevarerkrisen i 2007-2008 satte for alvor gang i investorers opkøb af udenlandsk land og investeringsfondes handel og spekulation i landbrugsprodukter og land.^{3 4} Eksempelvis har Royal Dutch Shell (Holland) købt 754.000 ha i Brasilien, italienske Corà Domenico & Figli har købt 350.000 ha i Gabon og tyske Ferrostaal AG 300.171 ha i Zambia.⁵ I denne rapport undersøger vi derfor omfanget af europæiske investorers opkøb af land.

Land er blevet en global handelsvare, som kan flyttes på tværs af kloden indlejret i vores forbrugsgoder, og som kan opkøbes af investorer. Bæredygtig landanvendelse består derfor på den ene side af mængden af land, der anvendes, hvordan den anvendes og dens miljømæssige konsekvenser. På den anden side omhandler det ejerskabet og adgangen til landet og de medførte sociale og økonomiske konsekvenser.

I denne rapport undersøger vi omfanget af EU's brug af land, land grabbing og de medførte konsekvenser. Vi spørger, hvad der driver den globale jagt på land, og hvordan EU's politikker inden for landbrug, skovbrug og bioenergi er medvirkende hertil. Selve muligheden for at handle land muliggøres imidlertid af international handel og investeringer. Derfor undersøger vi derfor også, hvordan EU's handels- og investeringspolitik påvirker brugen af og adgangen til land. Vi undersøger positive såvel som negative politikker for at give et billede af, om der er sammenhæng mellem EU's politikker, samt hvilke strømninger der er kendetegnende for den førte politik og udvikling.

1) Weinzettel, J.; Hertwich, E. G.; Peters, G. P.; Steen-Olsen, K.; Galli, A. (2012). Affluence drives the global displacement of land use in Global Environmental Change, Elsevier

2) De Schutter, L. & Lutter, S. (2016). The true cost of consumption The EU's land footprint, Friends of the Earth Europe

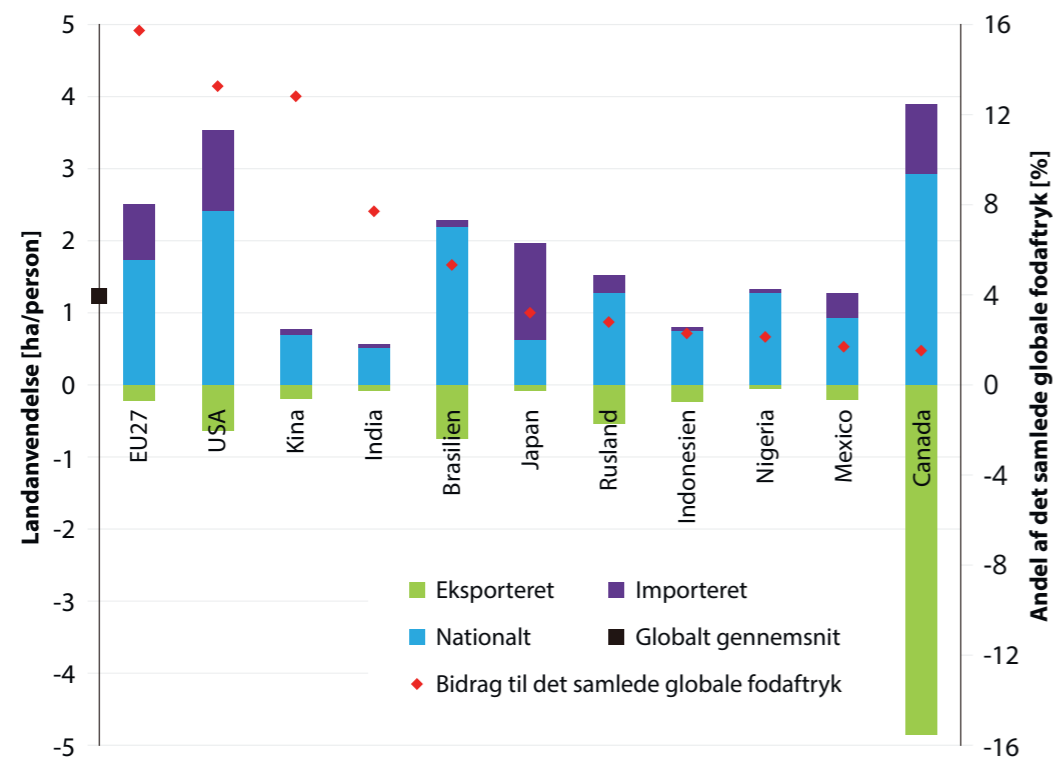
3) Murphy, S. (2013). Land Grabs and Fragile Food Systems The Role of Globalization, Institute for Agriculture and Trade Policy

4) Anseeuw, W.; Boche, M.; Breu, T.; Giger, M.; Lay, J.; Messerli, P.; Nolte, K. (2012). Transnational Land Deals for Agriculture in the Global South. Analytic report based on the Land Matrix Database. CDE/CIRAD/GIGA, Bern/Montpellier/Hamburg

5) Se bilag 1. Findes online på www.noah.dk/materialer

EU'S FORBRUG AF LAND

EU anvender land inden og uden for sine grænser. EU "eksporterer" land gennem varer produceret i EU, men forbrugt udenlands, mens EU "importerer" land gennem varer produceret udenlands og forbrugt i EU. EU's forbrug af land kan derfor måles baseret på produktion eller forbrug. Den produktionsbaserede anvendelse indeholder land inden for EU, der bruges til at producere varer, der forbruges i EU, og til at producere varer, der eksporteres. Det forbrugsbaserede består af land inden for EU, der bruges til at producere varer, der forbruges i EU, samt land uden for EU, der bruges til at producere varer forbrugt i EU. Det kaldes henholdsvis landanvendelse og landfodaftryk.⁶ Figur 1.1. viser EU's og udvalgte landes landanvendelse og landfodaftryk. Landfodaftrykket giver det mest korrekte billede af et lands eller en regions pres på landet og ressourcerne.

Figur 1.1.: EU's og andre landes landanvendelse (nationalt + eksporteret) og landfodaftryk (nationalt + importeret) (venstre akse) samt andel af det globale fodaftryk (højre akse) i 2004 i forbindelse med skovbrug, landbrug, fødevarerproduktion, forarbejdede varer og tjenesteydelser.⁷

6) Weinzettel, J.; Hertwich, E. G.; Peters, G. P.; Steen-Olsen, K.; Galli, A. (2012) Affluence drives the global displacement of land use in Global Environmental Change, Elsevier
7) Ibid

Det er tydeligt, at EU importerer langt mere land, end EU eksporterer, hvorimod lande som Brasilien, Kina og Indonesien eksporterer mere land, end de importerer. EU's landfodaftryk (2,5 ha/person) er derfor større end EU's landanvendelse (1,9 ha/person), og EU beslaglægger land uden for sine grænser gennem produktion af varer, som forbruges i EU. Det globale gennemsnit er 1,23 ha/person. Alle EU's medlemsstater på nær Malta ligger mere end 35 % over det globale gennemsnit, og især de nordiske lande ligger højt (Finland 5,8 ha/person; Sverige 4,8 ha/person; Danmark 4,7 ha/person).⁸

Land grabbing

Brugen af land uden for et lands eller en regions grænser kaldes land grabbing. Land grabbing kan være indirekte gennem det land, forbruget optager. Som illustreret oven for er EU's indirekte land grabbing betydelig. Land grabbing kan også være direkte gennem investeringer og opkøb af land, så udenlandske investorer eller producenter kontrollerer landet.⁹

Siden fødevarerkrisen i 2007/2008 er omfanget af direkte land grabbing vokset.¹⁰ Databasen Land Matrix¹¹ indeholder 1.256 aftaler svarende til 44.149.981 ha pr. 16.08.2016, men omfanget er højst sandsynligt større.^{12 13} Det er svært at få et fuldstændigt overblik over omfanget af den direkte land grabbing pga. den uigennemsigthed, der kendetegner mange af handlerne, samt mangel på information. Omfanget af europæiske investorers opkøb kan også være større, end hvad fremgår af databasen, da lande som Caymanøerne og Singapore rangerer højt på listen over lande, hvorfra investeringerne kommer. Dette er et tegn på, at investeringerne foregår gennem skattely, hvilket skjuler de virkelige aktører.¹⁴

Investorer fra EU-lande investerer i mange lande uden for EU. Bilag 1¹⁵ giver et overblik over investeringerne pr. 16.08.2016. Der er tale om 355 opkøb, som løber op i 9.757.655 ha. De fleste af handlerne er relaterede til landbrug og foretages især af Storbritannien, Italien, Holland, Belgien, Finland, Danmark, Frankrig, Tyskland, Portugal, Spanien og Sverige i lande som Indonesien, Uruguay, Mozambique, Brasilien og Argentina.

Der foregår også land grabbing mellem EU-lande. Bilag 2¹⁶ viser opkøb på tværs af EU-lande. Her er tale om 43 investeringer pr. 16.08.2016. Opkøbet af land foregår især i Rumænien, hvor det anslås, at 20-30 % af landbrugsarealet ejes af investorer fra andre EU-lande. Derudover finder opkøbene især sted i Litauen og Bulgarien.

8) Steen-Olsen, K., Weinzettel, J., Cranston, G., Ercin, A.E., Hertwich, E.G. (2012). Carbon, Land, and Water Footprint Accounts for the European Union: Consumption, Production, and Displacements through International Trade in Environmental Science & Technology 46, 10883-10891

9) Oxfam America (2016). The truth about land grabs, Oxfam

10) Sindayigaya, W. Foreign Investment in Agriculture - Land Grabbing, Zukunftsstiftung Entwicklungshilfe

11) Land Matrix forsøger at give et bud på det præcise omfang af land grabbing, og databasen ændrer sig derfor hele tiden. GRAIN's database farmlandgrab.org, gør ikke dette, men registrerer alle handler på papir og i virkeligheden i real time for at kunne advare berørte lokalsamfund og imødegå og stoppe konsekvenserne. GRAIN's database giver derved et billede af omfanget på bestemte tidspunkter. Land Matrix er bredere, men kan have sine begrænsninger i brugbarhed, da det er svært at identificere EU-aktørers forbindelser til mellemmand i handlerne. Borras, S., M.; Seufert, P.; Backes, S.; Fyfe, D.; Herre, R.; Michele, L.; Mills, E.; 2016, Land grabbing and human rights: The involvement of European corporate and financial entities in land grabbing outside the European Union, Europa-Parlamentet. Grain, 2016; The global farm land grab in 2016 - How Big How Bad?, Grain

12) Anseeuw, W.; Boche, M.; Breu, T.; Giger, M.; Lay, J.; Messerli, P.; Nolte, K. (2012). Transnational Land Deals for Agriculture in the Global South. Analytic report based on the Land Matrix Database, CDE/CIRAD/GIGA, Bern/Montpellier/Hamburg

13) Franco, J.; Borras Jr., S.; Alonso-Fradejas, A.; Buxton, N.; Herre, R.; Kay, S.; Feodoroff, T. (2013). The Global Land Grab, Transnational Institute Agrarian Justice Programme

14) Grain (2016). The global farm land grab in 2016 - How Big How Bad?, Grain

15) Findes online på www.noah.dk/materialer

16) Findes online på www.noah.dk/materialer

Det er en lang række af EU-investorer, der opkøber landet – langt flere end ikke-EU-investorer¹⁷. Der er tale om et totalareal på 258.207 ha, og opkøbene er næsten udelukkende relateret til land- og skovbrug. Verdensbanken og The International Land Coalition estimerede i 2009, at opkøbene i 21-44 % af tilfældene var relateret til produktion af agrobrændstoffer.¹⁸

Ungarn ses ikke i Land Matrix, og konventionel land grabbing anses også som meget lille, men gennem såkaldte *pocket contracts*¹⁹ anslås det, at 6 % af landbrugslandet i 2008 var udenlandsk ejet. I Polen købes land gennem *dummy buyers*²⁰, så europæiske investorer ejer mere end 200.000 ha i en af de polske regioner. Flere andre lande fremgår heller ikke i Land Matrix, men udenlandske investorer ejer i Slovakiet 20.000 ha, i Tjekkiet 90.000 ha (>2 % af landbrugslandet) og i Litauen 12.000-15.000 ha.²¹ Størstedelen (53 %) af landbrugslandet i EU ejes ikke af dem, der dyrker det. I lande som Slovakiet, Bulgarien og Tjekkiet er denne andel helt oppe på henholdsvis 96 %, 89 % og 86 %.²²

Hvad driver brugen af land?

Der er mange årsager til øget landanvendelse og land grabbing. Graden af velstand er definerende for mængden af brugen af land, som vokser med 35 %, når indkomsten fordobles. Dette er ikke tilfældet for produktivitet, som kun er svagt korreleret med indkomst. Økonomisk vækst og voksende velstand er derfor kilder til øget brug af land. Dette er også gældende for valg af livsstil og forbrugsmønstre samt graden af befolkningstilvækst.²³ Da direkte land grabbing tog fart med fødevarerkrisen i 2007/2008 var den vigtigste årsag produktion af fødevarer, men det er nu i høj grad agroindustriens jagt efter nye markeder.²⁴

De vigtigste kilder til landanvendelse er land- og skovbrug og produktion af agrobrændstoffer^{25,26}. I jagten på en carbonfri økonomi kommer der stadig mere fokus på at skabe en bioøkonomi, hvilket også er et tydeligt fokus i EU's politikker, som beskrevet i næste kapitel. Brugen af land vokser betydeligt ved omlægning til agrobrændstoffer og biomasse i energi- og transportsektorerne (se figur 1.2.).²⁷ Dyrkningen og efterspørgslen på biomasse til energiproduktion og brændsler er derfor vigtige katalysatorer for øget landanvendelse og land grabbing.

17) Libanon (tre gange), USA (fire gange), Kina (en gang), Belize (en gang), Schweiz (en gang)

18) Sindayigaya, W. Foreign Investment in Agriculture Land Grabbing, Zunkunftsstiftung Entwicklungshilfe

19) *Pocket contracts* er oprindeligt køb med uspecificeret købsdato, hvor kontrakten holdes i lommen, indtil den kan gå igennem. Disse kontrakter registreres ikke i Ungarns landregister. *Pocket contracts* betegner dog i dag en lang række af kontrakter, som forsøger at omgå restriktioner på landopkøb. Det er estimeret, at 1 mio. ha land er blevet opkøbt på denne måde og har modtaget 1,1-1,8 mio. euro i landbrugsstøtte siden Ungarns tiltrædelse til EU. Kay, S.; Peuch, J.; France, J. 2015, Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

20) *Dummy buyers* er en betegnelse for polske statsborgere, ofte småskalalandmænd, som opfylder de juridiske krav og så hyres af udenlandske virksomheder til at opkøbe land for virksomhederne. Kay, S.; Peuch, J.; France, J. 2015, Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

21) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

22) Haerlin, B. (2016). Land rush the Sellout of Europe's Farmland, The Greens/EFA Europa-Parlamentet

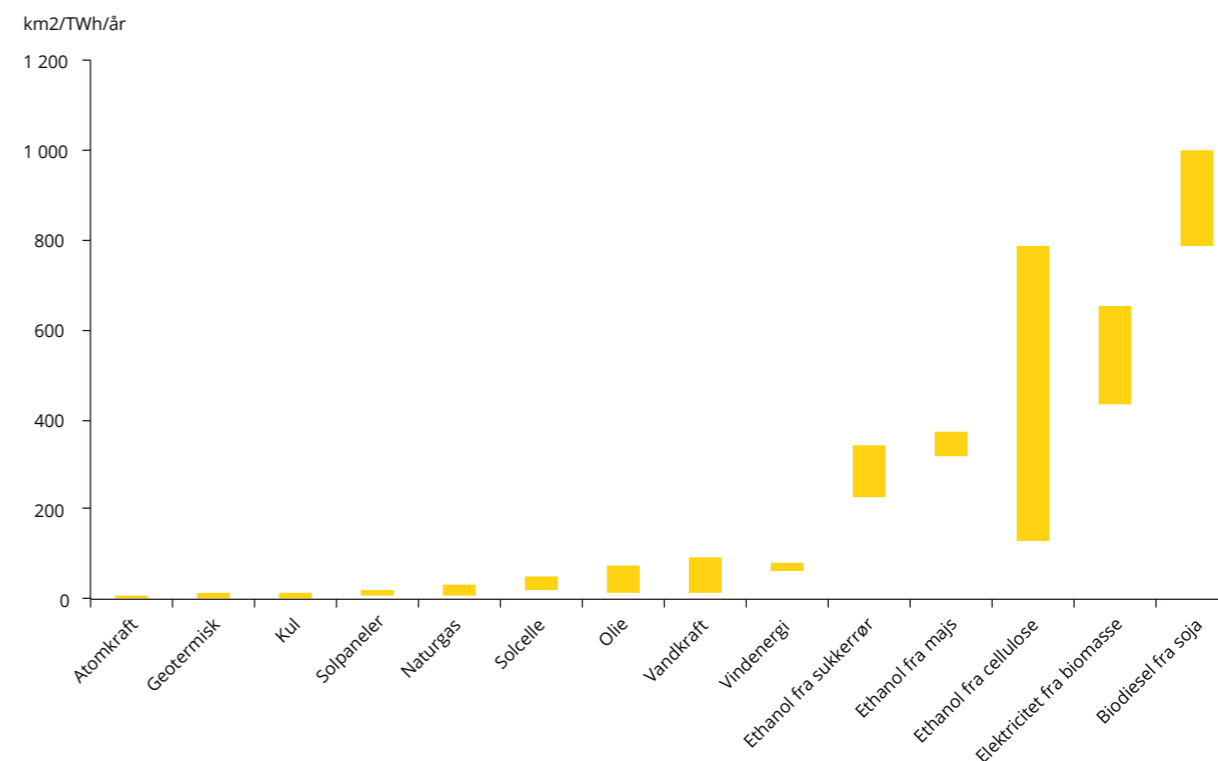
23) European Environment Agency (2016). The direct and indirect impacts of EU policies on land, European Environmental Agency

24) Grain (2016). The global farm land grab in 2016 How Big How Bad?, Grain

25) I denne rapport anvendes betegnelsen agrobrændstoffer og ikke biobrændstoffer. Betegnelsen biobrændstoffer anvendes ofte i et positivt lys og skjuler, at agrobrændstoffer kommer fra landbruget og lægger beslag på landbrugsjord. Biobrændstoffer anvendes i direkte citater og navne på direktiver, forordninger m.v.

26) Anseeuw, W.; Boche, M.; Breu, T.; Giger, M.; Lay, J.; Messerli, P.; Nolte, K. (2012). Transnational Land Deals for Agriculture in the Global South. Analytic report based on the Land Matrix Database, CDE/CIRAD/GIGA, Bern/Montpellier/Hamburg

27) European Environment Agency (2016). The direct and indirect impacts of EU policies on land, European Environmental Agency

Figur 1.2.: Intensiteten af landanvendelse ved energiproduktion. Brugen af land vokser ved omlægningen til biobaserede energikilder.²⁸

Efterspørgslen på fødevarer²⁹ og træprodukter er afgørende og især efterspørgslen på såkaldte "fleksible afgrøder", som palmeolie, soja og sukkerrør, som kan bruges som både fødevarer, foder og brændstof,^{30,31} øger brugen af land. Et stort forbrug og stor efterspørgsel på animalske produkter og dertil hørende foderproduktion driver suverænt den største del af den landbrugsjord, EU anvender uden for EU. Figur 1.3. viser EU's landfodaftryk forbundet med forbruget af landbrugsprodukter. EU anvendte 269 mio. ha. landbrugsjord i 2010, hvilket er 43 % mere landbrugsjord, end der er tilgængelig i EU.^{32,33} Langt størstedelen af landet (73 %) bruges til at producere animalske produkter.³⁴

28) Ibid

29) Anseeuw, W.; Boche, M.; Breu, T.; Giger, M.; Lay, J.; Messerli, P.; Nolte, K. (2012). Transnational Land Deals for Agriculture in the Global South. Analytic report based on the Land Matrix Database, CDE/CIRAD/GIGA, Bern/Montpellier/Hamburg

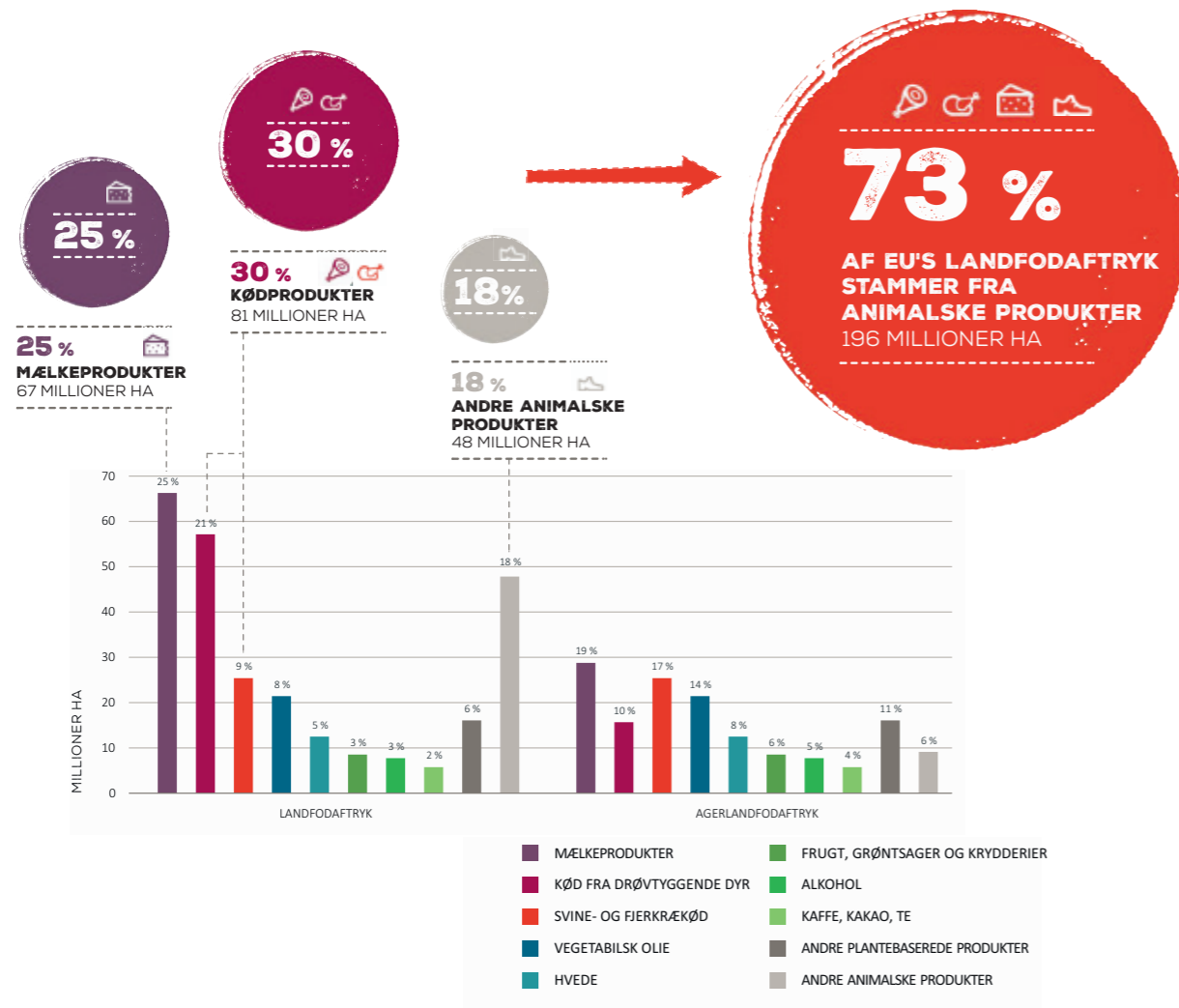
30) Cotula, L. (2013). Tackling the trade law dimension of land grabbing, International Institute for Environment and Development. Tilgængelig på <http://www.iied.org/tackling-trade-law-dimension-land-grabbing>

31) Franco, J.; Borras Jr., S.; Alonso-Fradejas, A.; Buxton, N.; Herre, R.; Kay, S.; Feodoroff, T. (2013). The Global Land Grab, Transnational Institute Agrarian Justice Programme

32) De Schutter, L. & Lutter, S. (2016). The true cost of consumption The EU's land footprint, Friends of the Earth Europe

33) Kalverkamp, M., A.; Bayer, W.; Becheva, S.; Benning, R.; Börnecke, S.; Chemnitz, C.; Hansen-Kuhn, K.; Holden, P.; Hudson, U.; Jensen, A.; Mathias, E.; Moldenhauer, H.; Petrini, C.; Reichert, T.; Sebastian, M.; Shefali, S.; Shave, R.; Waters-Bayer, A.; Wetter, K., J.; Zastrial, A. (2014). Meat Atlas facts and figures about the animals we eat, Heinrich Böll Stiftung & Friends of the Earth Europe

34) For uddybning læs rapporten: Forbrugets reelle pris EU's landfodaftryk, som kan findes på www.noah.dk/materialer

Figur 1.3.: EU's landfodaftryk forbundet med forbruget af landbrugsprodukter i 2010.^{35 36}

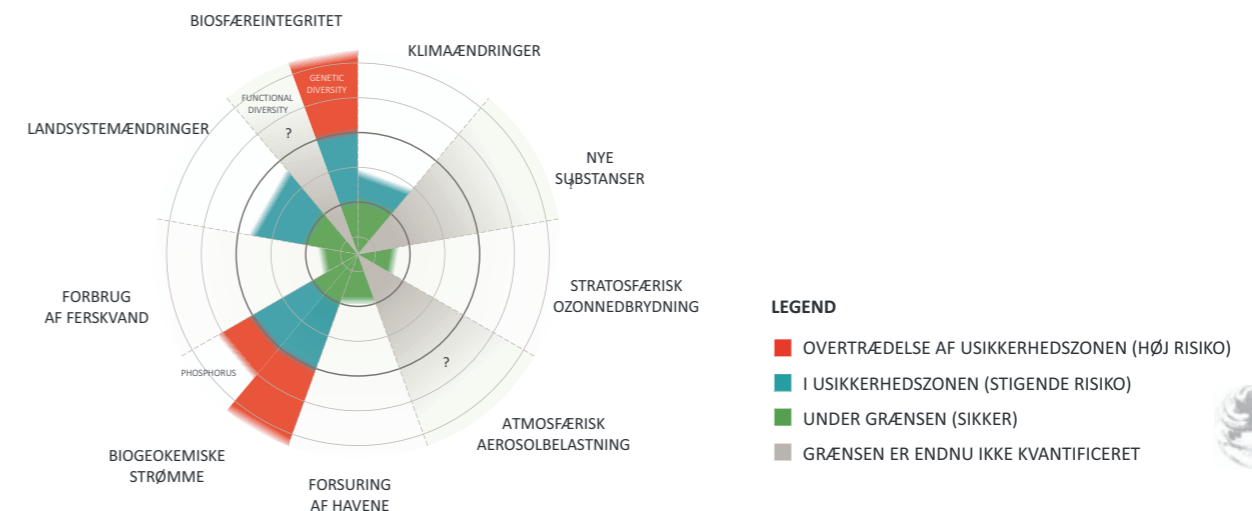
Certificeringsordninger, som søger at fordre et bæredygtigt forbrug, er ofte for dårlige og leverer ikke et reelt bæredygtigt produkt. Det gælder certificeringsordningen for soja (Round Table on Responsible Soy, RTRS)³⁷, palmeolie (Roundtable on Sustainable Palm Oil, RSPO)³⁸ og certificeringsordningen for træ (Forest Stewardship Council, FSC)³⁹. Medlemmer af RSPO har fx taget del i omfattende skovrydning og overtrådt menneskerettighederne.⁴⁰ Overordnet er certificeringsordningerne med til at legitimere et overforbrug, da brugen af varerne – her træ, palmeolie og soja – allerede har nået et ikke-bæredygtigt niveau. At en del af produktionen foregår under muligvis bedre forhold, gør ikke produktet bæredygtigt. I stedet er ordningerne med til at legitimere et overforbrug, da det fremføres, at en del af et overbrug kan være bæredygtigt. Samme kritik kan rettes mod offsetting-mekanismer som REDD+⁴¹ og kan karakteriseres som green grabbing, hvor miljø-mæssige problemer fejlagtigt løses ved at gøre land og ressourcer til prissatte handelsvarer.⁴²

35) Det vil sige, det ikke er hele landfodaftrykket, men kun den del, der er relateret til produkterne, som ses i illustrationen.
 36) De Schutter, L. & Lutter, S. (2016). The true cost of consumption The EU's land footprint, Friends of the Earth Europe
 37) Friends of the Earth, Corporate Europe Observatory, GM Watch (2011). Certified responsible? Critical assessment of Round Table of Sustainable Soy. Tilgængelig på http://www.toxicsoy.org/toxicsoy/RTRS_files/RTRS%20backgrounder%20v2.pdf
 38) Greenpeace International (2013). Certifying destruction, Greenpeace
 39) FSC Watch, The 10 worst things about the Forest Stewardship Council. Tilgået 14.11.16, tilgængelig på <https://fsc-watch.com/2014/06/01/the-10-worst-things-about-the-forest-stewardship-council/>
 40) Grain (2016). The global farm land grab in 2016 How Big How Bad?, Grain
 41) Avendaño, T., R.; Aragon, J., B.; Cabello, J.; Calle, D., A., C.; Carrere, R.; Garzón, P.; Gilbertson, T.; Goldtooth, T., B., K.; Lang, C.; Miranda, M.; Morgan, B.; Petermann, A.; Ramos, Y.; Sharife, K. (2010). No REDD!, Carbon Trade Watch
 42) Franco, J.; Borras Jr., S.; Alonso-Fradejas, A.; Buxton, N.; Herre, R.; Kay, S.; Feodoroff, T. (2013). The Global Land Grab, Transnational Institute Agrarian Justice Programme

Konsekvenser

Der findes 1,7 ha/person på verdensplan til at producere de ressourcer, vi bruger og optage affaldsprodukterne (økologisk råderum).⁴³ Det er derfor tydeligt, at både EU's landanvendelse og landfodaftryk er for store og medvirker til, at den globale brug af land ikke er bæredygtig. Samtidig forventes brugen og efterspørgslen på land at stige, så det globale landfodaftryk kan stige med 70 % i 2050 i forhold til 2004 uden at medregne den øgede efterspørgsel på bioenergi og -materialer for at imødekomme klimaforandringerne.⁴⁴

Brugen af land er en af de planetære grænser, der er i risiko-/usikkerhedszonen.⁴⁵ Flere af de andre planetære grænser er samtidig relateret til brugen af land: biodiversitet, klimaforandringer, brugen af ferskvand, N og P flows og forsuring af havene. Områder, hvor den planetære grænse enten allerede er overskredet eller er i risiko-/usikkerhedszonen (se figur 1.4.).

Figur 1.4.: Brugen af land (landsystemændringer) er en af de planetære grænser, der er i risiko-/usikkerhedszonen.⁴⁶

Brugen af land forstyrrer økosystemer som skove, græsarealer, vådområder og søer.⁴⁷ Dyrkningen af især afgrøder til agrobiobrændstoffer, fleksible afgrøder og såkaldte cash crops (storskala eksportafgrøder) resulterer i dyrkningen af industrielle monokulturer, som kræver højt energiinput (vand, kemikalier mv.), som er dårlige for klima, miljø og biodiversitet.⁴⁸ Dyrkningen af afgrøder til agrobiobrændstoffer åbner for endnu mere brug af land, da den kan beslaglægge områder, hvor der før kunne dyrkes fødevarer, så der må tages endnu mere land i brug for at dække denne produktion. Det er agrobiobrændstoffers indirekte landanvendelse.⁴⁹

43) Global Footprint Network, Living Planet Report 2014 Facts. Tilgået 4.11.2016, tilgængelig på http://www.footprintnetwork.org/pt/index.php/GFN/page/living_planet_report_2014_facts/
 44) Weinzettel, J.; Hertwich, E. G.; Peters, G. P.; Steen-Olsen, K.; Galli, A. (2012). Affluence drives the global displacement of land use in Global Environmental Change, Elsevier
 45) Er den planetære grænse i risiko- eller usikkerhedszonen, betyder det, at de naturlige systemer vil eller kan opføre sig ukendt og på en måde, der ikke tilgodeser mennesker
 46) Steffen et al. (2015) baseret på Rockström et al. 2009
 47) De Schutter, L. & Lutter, S. (2016) The true cost of consumption The EU's land footprint, Friends of the Earth Europe
 48) Sindayigaya, W., Foreign Investment in Agriculture Land Grabbing, Zunkunftsstiftung Entwicklungshilfe
 49) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015), Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

EU-POLITIKKER ØGER BRUGEN AF LAND

Når dyrkningen af agrobrændstoffer optager land, hvor der kunne dyrkes fødevarer, påvirker det fødevarer sikkerheden. Denne problematik er generelt relateret til både direkte og indirekte land grabbing, da disse områder ofte bruges til produktion af eksportorienterede afgrøder, som på den måde fratager lokale landmænd mulighed for at dyrke fødevarer til lokalbefolkningen.⁵⁰ Konsekvensen er, at lokale befolkninger fratages ejerskabet og adgangen til deres jord og muligheden for at dyrke den og brødføde sig selv. Det har økonomiske og sociale konsekvenser, som forværres af de kontrakter, der forhandles, da de berørte ofte ikke høres eller ikke er i en position til at forhandle.⁵¹ Store selskabers privatisering af land og ressourcer medfører social-økonomisk svækkelse af landdistrikterne, arbejdsløshed og urbanisering. Ligesom afgrøderne fra landet eksporteres, gælder det også profitten. Gennem direkte land grabbing koncentrerer og konsolideres ejerskabet over jord. I EU i 2010 ejede de tre procent % største gårde over halvdelen af landbrugsarealet. Det betyder, at Gini-koefficienten for landulighed i EU er 0.82, hvilket er på højde med lande som Brasilien, Columbia og Filippinerne.^{52 53}

Forskning peger på, at konsekvenserne af land grabbing er negative.⁵⁴ Overordnet er det først og fremmest fødevarer sikkerheden, der sættes på spil.⁵⁵ Samtidig mister landmændene retten til landet, og hvad der dyrkes, mens deres arbejdskraft udnyttes. De forflyttes eller tilbydes ofte elendige arbejdsbetingelser.⁵⁶ Land grabbing, konsolidering og degradering hænger tæt sammen, da lokale landbrug erstattes med industrielle, intensive storskalabrug baseret på eksportorienterede monokulturer, hvor profit også eksporteres og koncentrerer⁵⁷ - resulterende i økonomisk, miljø-mæssig og social deroute. Fælles goder privatiseres, og basale menneskerettigheder, som retten til mad, vand og muligheden for at forsørge sig selv, elimineres. Samtidig udsættes menneskerettighedsforkæmpere for overgreb og mord, også i projekter, hvor EU-aktører er involveret.⁵⁸

Grafik: BUND Friends of the Earth Tyskland.

Mange af EU's politikker påvirker de tidligere beskrevne årsager til landanvendelse og land grabbing. Tabel 2.1. beskriver, hvilke EU-politikker på land- og skovområdet, der kan mindske EU's brug af land og land grabbing.

TABEL 2.1.: EU-politikker, der kan mindske brugen af land og land grabbing inden for land- og skovbrug, biomasse til energi og agrobrændstoffer

KATALYSATOR	FØDEVAREPRODUKTION
EU-POLITIK	Pakken om cirkulær økonomi (Strategi, 2015)
PÅVIRKNING	Pakken vil mindske madspild gennem måling, oplysningskampagner for adfædsændringer, regler for donationer, fødevarerbanker og datomærkning. ⁵⁹ Mindskes madspildet, er der mulighed for, at der produceres færre fødevarer, hvilket vil mindske brugen af land.

50) Cotula, L., (2013). Tackling the trade law dimension of land grabbing , International Institute for Environment and Development. Tilgængelig på <http://www.iied.org/tackling-trade-law-dimension-land-grabbing>

51) Sindayigaya, W., Foreign Investment in Agriculture Land Grabbing, Zunkunftsstiftung Entwicklungshilfe

52) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

53) Cotula, L., (2013). Tackling the trade law dimension of land grabbing , International Institute for Environment and Development. Tilgængelig på <http://www.iied.org/tackling-trade-law-dimension-land-grabbing>

54) Franco, J.; Borras Jr., S.; Alonso-Fradejas , A.; Buxton, N.; Herre, R.; Kay, S.; Feodoroff, T. (2013). The Global Land Grab, Transnational Institute Agrarian Justice Programme

55) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

56) Borras, S., M.; Seufert, P.; Backes, S.; Fyfe, D.; Herre, R.; Michele, L.; Mills, E. (2016). Land grabbing and human rights: The involvement of European corporate and financial entities in land grabbing outside the European Union, Europa-Parlamentet

57) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

58) Borras, S., M.; Seufert, P.; Backes, S.; Fyfe, D.; Herre, R.; Michele, L.; Mills, E. (2016). Land grabbing and human rights: The involvement of European corporate and financial entities in land grabbing outside the European Union, Europa-Parlamentet

59) EU-Kommissionen (2015). Kredsløbet lukkes - en EU-handlingsplan for den cirkulære økonomi, EU-Kommissionen

KATALYSATOR SKOVBRUG**EU-POLITIK**

1. En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor (Strategi, 2013)
2. Den fælles landbrugspolitik (Forordninger, 2013)

PÅVIRKNING

- 1.1. Bevaring af biodiversitet, produktivitet, gendannelsesevne og vitalitet samt mulighed for at opfylde økologiske funktioner på lokalt, nationalt og globalt niveau – uden at skade andre økosystemer.
- 1.2. Beskyttelse af skove og forbedring af økosystemernes funktion, bevare og øge skovarealet, forbedring af bevaringssituationen for skovarter.⁶⁰
2. Tilskud til skovrejsning under søjle 2 kan mindske brugen af land.⁶¹

KATALYSATOR AGROBRÆNDSTOFFER**EU-POLITIK**

1. Fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder (Direktiv, 2009)⁶²
2. Brændselsdirektivet⁶³ (Direktiv, 2009)
3. Bæredygtighedskriterier i VE-direktivet (artikel 17 og 18) og Brændselsdirektivet (artikel 7b, 7c)(Direktiver, 2009)

PÅVIRKNING

1. Betragtninger om bæredygtighedskriterier og opgørelser over drivhusgasemissioner (65-74), (78), (76), (79), (80), (81), (83), (85), som kan mindske brugen af land, da ikke alle former for agrobrændstoffer burde kunne anvendes.⁶⁴
2. Betragtninger om bæredygtighedskrav i forbindelse med produktion af agrobrændstoffer og drivhusemissioner (10), (11), (12), (13), (14), (15), (18), (21), (22)⁶⁵, som kan mindske brugen af land, da alle former for agrobrændstoffer ikke burde kunne anvendes.
3. Kriterier, der fordrer mindre brug af agrobrændstoffer og derved mindre land: - Krav om > 35 % drivhusgasbesparelser i forhold til fossile brændsler (> 50 % i 2017 og 60 % i 2018) gør, at ikke alle typer agrobrændstoffer kan anvendes - Agrobrændstoffer kan ikke komme fra områder konverteret fra land med tidligere højt kulstoflager - Agrobrændstoffer kan ikke stamme fra råmaterialer fra land med høj biodiversitet.^{66 67}

60) EU-Kommissionen (2013). En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor, EU-Kommissionen

61) NaturErhvervstyrelsen (2016). Vejledning om krydsoverensstemmelse 2016, Miljø- og Fødevareministeriet

62) Benævnes herefter VE-direktivet

63) I denne rapport anvendes betegnelsen Brændselsdirektivet. Fuldstændigt navn: om ændring af direktiv 98/70/EF for så vidt angår specifikationer for benzin, diesel og gasolie og om indførelse af en mekanisme for overvågning og reduktion af emissionerne af drivhusgasser og om ændring af Rådets direktiv 1999/32/EF for så vidt angår specifikationerne for brændstof, der benyttes i fartøjer til sejlads på indre vandveje, og om ophævelse af direktiv 93/12/EØF

64) Europa-Parlamentet og Rådet (2009). om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder og om ændring og senere ophævelse af direktiv 2001/77/EF og 2003/30/EF, Europa-Parlamentet og Rådet

65) Europa-Parlamentet og Rådet (2009). Brændselsdirektivet, Europa-Parlamentet og Rådet

66) EU-Kommissionen, Sustainability criteria. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <https://ec.europa.eu/energy/node/73>

67) EU-Kommissionen (2010). Meddelelse fra Kommissionen om den praktiske gennemførelse af EU's bæredygtighedsordning for biobrændstoffer og flydende biobrændsler og om regler for medregning af biobrændstoffer, EU-Kommissionen

KATALYSATOR GENEREL AREALANVENDELSE**EU-POLITIK**

1. Et ressourceeffektivt Europa (Køreplan, 2011)
2. Natura 2000 (Diverse direktiver)
3. Den fælles landbrugspolitik (Forordninger, 2013)
4. Biodiversitetsstrategi for 2020 (Strategi, 2011)
5. Habitatdirektivet (Direktiv, 1992)
6. LIFE-programmet (Program, 2013)

PÅVIRKNING

1. Fra køreplanen: "I 2020 vil der i EU's politikker blive taget hensyn til deres direkte og indirekte indvirkning på arealanvendelsen i EU og globalt set, og tempoet i inddragelsen af land vil være nået dertil, at der i 2050 ikke vil være en nettoinddragelse."⁶⁸
2. Natura 2000-områder betyder, "at der i områderne skal sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som området er udpeget for, at området skal beskyttes mod nye aktiviteter, der kan skade naturen i områderne, at der skal gøres en aktiv indsats for at sikre eller genoprette naturen i området."⁶⁹ Områderne kan stadig tages i brug, men der kan forbydes udviklings- og økonomiske aktiviteter. I det mindste bør det føre til en mindre intensiv anvendelse af landet.⁷⁰
- 3a. Den direkte støtte under søjle 1 kræver krydsoverensstemmelse, bl.a. bevarelse af naturtyper, vilde dyr og planter, dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb og bevarelse af fredsskov.
- 3b. Den direkte, grønne støtte skal udgøre mindst 30 % og støtter permanent græsland og økologiske fokusområder.
- 3c. Støtteordninger under søjle 2, som mindsker brugen af land:
 - Tilskud til pleje af græs- og naturarealer
 - Tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer
 - Støtte til Natura 2000-områder
 - Fastholdelse af vådområder
 - Tilskud til skovrejsning.^{71 72}
4. Punkter i strategien, som kan begrænse brugen af land:
 - Genoprette mindst 15 % af de skadede økosystemer
 - Medvirke til at forhindre tab af biodiversitet på globalt plan.⁷³
5. Beskyttelse af mere end 1.000 dyr og planter og deres levesteder.⁷⁴
6. LIFE-programmet er EU's vigtigste finansielle instrument til beskyttelse af miljøet. For 2014-2020 er mange midler allokeret til udvikling af landanvendelsen, fysisk planlægning og beskyttelse af landskabet. Effekterne af programmet er dog ikke kendte.⁷⁵

68) EU-Kommissionen (2011). Køreplan til et ressourceeffektivt Europa, EU-Kommissionen

69) Styrelsen for vand- og naturforvaltning, Fakta om Natura 2000 områderne. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <http://svana.dk/natur/natura-2000/natura-2000-omraaderne/fakta-om-omraaderne/>

70) European Environment Agency (2016). The direct and indirect impacts of EU policies on land, European Environmental Agency

71) NaturErhvervstyrelsen, (2016). Vejledning om krydsoverensstemmelse 2016, Miljø- og Fødevareministeriet

72) European Environment Agency, (2016). The direct and indirect impacts of EU policies on land, European Environmental Agency

73) EU-Kommissionen (2011). EU's biodiversitetsstrategi for 2020, EU-Kommissionen

74) EU-Kommissionen, The Habitats Directive. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm

75) Europa-Kommissionen, Life programme, Tilgået 15.11.16, tilgængelig på <http://ec.europa.eu/environment/life/>

KATALYSATOR	BIOMASSE TIL ENERGI
EU-POLITIK	En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor (Strategi, 2013)
PÅVIRKNING	Overvejelser om bæredygtighedskriterier for fast og flydende biomasse, som ikke afgrænses til slutanvendelser, markeder eller lande. ⁷⁶

Ud over politikkerne i tabel 2.1. forventes EU-Kommissionen at færdiggøre sin kommunikation om land som ressource, som har ladet vente på sig.⁷⁷ Det har også været forventet, at indholdet af agrobrændstoffer i transportsektoren vil blive skåret fra 10 % til 7 %, hvilket vil mindske brugen.⁷⁸

Flere af politikkerne i tabel 2.1. er strategier, køreplaner eller forventede reformer og ikke konkret lovgivning (direktiver og forordninger). Disse politikker anvender ligeledes meget løse definitioner og formuleringer, som det er uvist, hvilken konkret betydning kan få, fx "uhensigtsmæssige ændringer i arealanvendelse", "forbedre", "tage hensyn til deres direkte og indirekte indvirkning på arealanvendelsen" og "gunstig bevaringsstatus". De fleste positive formuleringer findes som betragtninger og ikke i selve lovteksten, fx i Brændselsdirektivet. Desuden er implementeringen af direktiverne, især kravene i den fælles landbrugspolitik, ofte ikke tilfredsstillende.⁷⁹

Samtidig trækker mange EU-politikker i den modsatte retning og øger EU's forbrug af land og land grabbing. Tabel 2.2. beskriver disse politikker.

TABEL 2.2.: EU-politikker, der medfører et større forbrug af land og land grabbing inden for land- og skovbrug, biomasse til energi og agrobrændstoffer.

KATALYSATOR	AGROBRÆNDSTOFFER
EU-POLITIK	<ol style="list-style-type: none"> 1. VE-direktiv (Direktiv, 2009) 2. Brændselsdirektivet (Direktiv, 2009) 3. Bæredygtighedskriterier i VE-direktivet (artikel 17 og 18) og Brændsels direktivet (artikel 7b, 7c) (Direktiver, 2009) 4. Energiunionen (Udkast, 2015) 5. Om fremme af anvendelsen af biobrændstoffer og andre fornyelige brændstoffer til transport (Direktiv, 2003) 6. Om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer (Direktiv, 2014) 7. Miljøvenlig energi til transport: En europæisk strategi for alternative brændstoffer (Strategi, 2014)

76) Olesen, A. S.; Bager, S., L. (2015). EU politikker med betydning for bæredygtighed af fast biomasse, COWI & Københavns Universitet
77) Friends of the Earth Europe, Land as a resource letter to the European Commission. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <http://www.foeeurope.org/land-resource-letter-European-Commission-220515>
78) EurActive, Green transport target will be scrapped post 2020, EU confirms. Tilgået 05.12.2016, tilgængelig på <http://www.euractiv.com/section/transport/news/green-transport-target-will-be-scrapped-post-2020-eu-confirms/>
79) Institute for European Environmental Policy, CAP greening: what are its environmental prospects? Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <http://www.ieep.eu/work-areas/agriculture-and-land-management/policy-evaluation/2015/11/cap-greening-what-are-its-environmental-prospects>

PÅVIRKNING	<ol style="list-style-type: none"> 1a. Målet for indhold af agrobrændstoffer (kaldet vedvarende energi i direktivet) i transportsektoren (10 %) skaber større efterspørgsel, og direktivet indeholder incitamenter til øget produktion, fx kan medlemsstaterne "anspore til anvendelse" af gennem støtteordninger. 1b. Agrobrændstoffer gives drivhusgasebesparelser, og der skabes derved incitament til at bruge dem (Artikel 19 og bilag 5).⁸⁰ Den kommende reform af direktivet vil muligvis indebære en forpligtelse til iblanding af ethanol i bil- og flybrændstoffer, hvilket vil øge efterspørgslen på agrobrændstoffer.^{81 82} 2. Direktivet indeholder incitamenter til at øge brugen af agrobrændstoffer: <ul style="list-style-type: none"> - Ønske om dieselbrændstoffer med højere indhold af biobrændstoffer - "Medlemsstaterne må ikke ud fra andre bæredygtighedsbegrundelser afvise at tage biobrændstoffer, der er fremstillet i overensstemmelse med denne artikel, i betragtning" - Drivhusgasbesparelser til agrobrændstoffer⁸³ 3. Kriterierne tager ikke hensyn til indirekte ændret landanvendelse, når produktion af agrobrændstoffer fortrænger anden brug af land til andre arealer, hvilket samlet fører til mere brug af land. Foranstaltningerne for afskovning, vådområder er svage og inkluderer ikke menneskerettigheder.^{84 85} 4. Energiunionen vil fremme brugen af agrobrændstoffer ved at "dekarbonisere transportsektoren" bl.a. ved at "EU skal investere i (...) produktion af biobrændstoffer."⁸⁶ 5. Direktivet har til formål "at fremme anvendelsen af biobrændstoffer" (artikel 1).⁸⁷ 6. Direktivet handler om, hvordan der kan skabes infrastruktur til bl.a. agrobrændstoffer, hvilket vil øge brugen.⁸⁸ 7. Strategien beskriver, hvordan mængden af agrobrændstoffer skal øges for at dekarbonisere transportområdet.⁸⁹
-------------------	--

80) Europa-Parlamentet og Rådet (2009). Om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder og om ændring og senere ophævelse af direktiv 2001/77/EF og 2003/30/EF, Europa-Parlamentet og Rådet
81) EurActive.com, Green transport target will be scrapped post-2020, EU confirms. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <http://www.euractiv.com/section/transport/news/green-transport-target-will-be-scrapped-post-2020-eu-confirms/>
82) Regeringen (2016). Lovgivning Folketingsåret 2016/2017, Regeringen
83) Europa-Parlamentet og Rådet (2009). Brændselsdirektivet, Europa-Parlamentet og Rådet
84) Fritsche, U. R.; Eppler, U.; Iriarte, L.; Laaks, S.; Wunder, S.; Kaphengst, T.; Wolff, F.; Heyen, D.; Lutzenberger, A. (2015). Resource-efficient Land Use Towards a Global Sustainable Land Use Standard (GLOBALANDS), Umwelt Bundesamt
85) Lutter, S.; Burrell, L.; Giljum, S.; Patz, T.; Kernegger, L.; Rodrigo, A. (2013). Hidden Impacts How Europe's resource overconsumption promotes global land conflicts, Friends of the Earth, Global 2000, SERI, REDUSE
86) EU-Kommissionen (2015). En rammestrategi for en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik, EU-Kommissionen
87) Europa-Parlamentet og Rådet (2003). Direktiv om fremme af anvendelsen af biobrændstoffer og andre fornyelige brændstoffer til transport, Europa-Parlamentet og Rådet
88) Europa-Parlamentet og Rådet (2014). Direktiv om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer, Europa-Parlamentet og Rådet
89) EU-Kommissionen (2013). Miljøvenlig energi til transport: En europæisk strategi for alternative brændstoffer, Europa-Parlamentet og Rådet

KATALYSATOR	BIOMASSE TIL ENERGI
EU-POLITIK	<ol style="list-style-type: none"> 1. Energiunionen (Udkast, 2015) 2. Bæredygtighedskriterier i VE-direktivet (artikel 17 og 18) og Brændselsdirektivet (artikel 7b, 7c) (Direktiver, 2009) 3. VE-direktiv (Direktiv, 2009) 4. CO₂-neutralitetsprincippet 5. En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor (Strategi, 2013) 6. Kvotehandelsystemet (Direktiver, 2004, 2008 og 2009) 7. Den fælles landbrugspolitik (Forordninger, 2013)
PÅVIRKNING	<ol style="list-style-type: none"> 1. EU skal "være verdensførende inden for (...) anvendelse af biomasse." 2. Bæredygtighedskriterier gælder ikke for fast og gasformig biomasse,⁹⁰ hvilket giver incitament til at anvende alle typer biomasse. 3a. 20 % af energien skal komme fra bæredygtige kilder, hvoraf biomasse er en af kilderne. Medlemsstaterne skal "fremme øget anvendelse af eksisterende reserver af tømmer og udviklingen af nye skovbrugssystemer". 3b. Biomasse gives drivhusgasbesparelser, hvilket giver incitament til at anvende dem.⁹¹ 4. CO₂-neutralitetsprincippet betyder, at udledninger og optag af CO₂ i planter og træer antages at være 0 eller giver et nettooptag inden for en vis tids- og systemafgrænsning. Det giver incitament til at anvende biomasse, da det anses som bæredygtig og et godt alternativ til fossile brændsler. Men princippet er især problematisk for træer med lang livscyklus, da der vil være en vis tilbagebetalingstid i forhold til optaget af CO₂.⁹² 5. Biomasse anses som vedvarende, hvilket giver incitament til at anvende mere: "Skovbiomasse er på nuværende tidspunkt den vigtigste vedvarende energikilde."⁹³ 6. Afbrænding af biomasse gives ingen udledning i kvotehandelsystem (nulregning), da udledningen tilskrives landet, hvor træet fældes. Den territoriale opgørelse giver incitament til import og afbrænding. Denne fordel til biomasse gør, at kvotehandelsystemet er en statsstøttemekanisme, hvilket der ikke er regler om bæredygtighed for.⁹⁴ 7a. Krav om krydsoverensstemmelse knytter krav i VE-direktivet til miljøregulering af landbruget, så afgrøder, der kvalificerer sig til landbrugsstøtte under søjle 1, også anses for at være bæredygtige i energisammenhænge.^{95 96} Det skaber incitament til øget produktion af energiafgrøder.

90) Olesen, A. S.; Bager, S., L. (2015). EU politikker med betydning for bæredygtighed af fast biomasse, COWI & Københavns Universitet
91) Europa-Parlamentet og Rådet (2009). om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder og om ændring og senere ophævelse af direktiv 2001/77/EF og 2003/30/EF, Europa-Parlamentet og Rådet
92) Olesen, A. S.; Bager, S., L. (2015). EU politikker med betydning for bæredygtighed af fast biomasse, COWI & Københavns Universitet
93) EU-Kommissionen (2103). En ny EU-skovstrategi: for skove og den skovbaserede sektor, EU-Kommissionen
94) Olesen, A. S.; Bager, S., L. (2015). EU politikker med betydning for bæredygtighed af fast biomasse, COWI & Københavns Universitet
95) Europa-Parlamentet og Rådet (2013). Forordning om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005, Europa-Parlamentet og Rådet
96) Olesen, A. S.; Bager, S., L. (2015). EU politikker med betydning for bæredygtighed af fast biomasse, COWI & Københavns Universitet

- 7b. Støtteordninger under søjle 2:
- Fysiske investeringer, fx biogas- og andre bioenergianlæg uden bæredygtighedskrav (artikel 17)
 - Skovrejsning og produktionen af biomasse uden bæredygtighedskrav (artikel 22).^{97 98}

KATALYSATOR	BIOØKONOMI
EU-POLITIK	<ol style="list-style-type: none"> 1. Horisont 2020 (Rammeprogram, 2013) 2. Pakken om cirkulær økonomi (Strategi, 2015) 3. Den bioøkonomiske strategi (Strategi, 2012) 4. Energiunionen (Udkast, 2015)
PÅVIRKNING	<ol style="list-style-type: none"> 1. Støtte til Energiunionens forsknings- og innovationsmål heriblandt bioøkonomi.⁹⁹ 2. Anser bioøkonomi som bæredygtig: "Bioøkonomien skaber således alternativer til produkter og energi baseret på fossile stoffer og kan bidrage til den cirkulære økonomi."¹⁰⁰ 3. Biomasse anses som vedvarende og strategien ønsker at udbygge markederne og konkurrencen samt mere forskning i biomasse.¹⁰¹ 4. Ifølge Energiunionen skal EU "investere i (...) bioøkonomien som helhed. EU's investeringsplan og andre EU-finansieringskilder vil kunne hjælpe med at sikre den påkrævede finansiering."¹⁰²
KATALYSATOR	FØDEVAREPRODUKTION
EU-POLITIK	Den fælles landsbrugspolitik (Forordninger, 2013)
PÅVIRKNING	<ol style="list-style-type: none"> a. Søjle 1, direkte støtte: Den direkte indkomststøtte er afkoblet fra produktion, men baseret på hektar,¹⁰³ og favoriserer således de store landbrug. Støtten koncentrerer på få og større gårde ligesom jorden.^{104 105} Støtten skaber incitament til at inddrage mere land til produktion,¹⁰⁶ da støtte kan bruges til at finansiere produktion, der ellers ikke var mulig. 1b. Søjle 2: Tilskud til bæredygtig skovdrift og økologiske arealtilskud kan øge brugen af land.¹⁰⁷

97) Ibid
98) Europa-Parlamentet og Rådet (2013). Forordning om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005, Europa-Parlamentet og Rådet
99) EU-Kommissionen, The Bioeconomy Strategy. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/index.cfm?pg=policy&lib=strategy>
100) EU-Kommissionen (2015). Kredsløbet lukkes - en EU-handlingsplan for den cirkulære økonomi, EU-kommissionen
101) EU-Kommissionen (2012). Nye veje til bæredygtig vækst: Bioøkonomi i Europa, EU-Kommissionen
102) Europa-Kommissionen (2015). Status over Energiunionen 2015, Europa-Kommissionen
103) EU-Kommissionen, Direct Payments. Tilgået 11.11.16, tilgængelig på http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/direct-payments/docs/basic-payment-scheme_en.pdf
104) Access to land, EU Policy. Tilgået 04.11.2016, tilgængelig på <http://www.accesstoland.eu/-EU-Policy->
105) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet
106) Borrás Jr., S.; Franco, J.; van der Ploeg, J., D. (2013). Land concentration, land grabbing and people's struggle in Europe: Introduction to the collection of studies in Land concentration, land grabbing and people's struggle in Europe, Transnational Institute
107) NaturErhvervstyrelsen (2016). Vejledning om krydsoverensstemmelse 2016, Miljø- og Fødevarerministeriet

KATALYSATOR SKOVBRUG

EU-POLITIK EU's fælles landbrugspolitik (Forordninger, 2013)

PÅVIRKNING Søjle 2: Afsætningsstøtte til skovprodukter øger incitamentet til produktion.¹⁰⁸**KATALYSATOR GENEREL AREALANVENDELSE**EU-POLITIK Opgørelsesmetode (Afgørelse, 2013)¹⁰⁹PÅVIRKNING EU har fravalgt at medregne reduktioner af udledninger af drivhusgasser fra arealanvendelsessektoren indtil 2020. Det giver incitament til ikke at fokusere på arealanvendelsen, da reduktioner ikke godskrives.¹¹⁰

Tabellerne viser, at EU's mange politikker trækker i forskellige retninger, og der er derfor ikke sammenhæng mellem EU's politikker. Biomasse, agrobrændstoffer og bioøkonomien anses generelt som bæredygtige og et tiltrækkende alternativ til fossile brændsler og økonomi. Det er tydeligt i bl.a. udkastet til Energiunionen, som påpeger, at biomasse vil bidrage væsentligt til at opnå mål om vedvarende energi,¹¹¹ direktivet om fremme af anvendelsen af biobrændstoffer og andre fornyelige brændstoffer til transport, hvori det konstateres, at "øget anvendelse af biobrændstoffer til transport udgør en del af den pakke af foranstaltninger, der er behov for, til at opfylde Kyoto-protokollen",¹¹² og VE-direktivet, hvori biomasse og agrobrændstoffer anses som vedvarende kilder.¹¹³ Allerede i 1998 opfordrede Europa-Parlamentet til at øge agrobrændstoffers markedsandel til 2 % over fem år gennem bl.a. afgiftsfritagelser, finansiel støtte til forarbejdningsindustrien og fastsættelse af en obligatorisk andel af agrobrændstoffer for olieselskaber.¹¹⁴ Med sit udkast til en reform af VE-direktivet den 30.11.2016 bekræfter EU-kommissionen, at biomasse skal udgøre store dele af EU's "vedvarende" energi.¹¹⁵ EU støtter også forskning i og demonstrationsprojekter for biomasse og agrobrændstoffer gennem "Horizon 2020" og "7th Framework Programme for Research and Technological Development" (FP7), da det ifølge programmerne er nødvendigt for at nå EU's 2020-mål. FP7 har derfor finansieret ni storskala demonstrationsanlæg for agrobrændstoffer.¹¹⁶

108) Europa-Parlamentet og Rådet (2013). Forordning om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005, Europa-Parlamentet og Rådet

109) Fulde titel: Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 529/2013/EU af 21. maj 2013 om regnskabsregler vedrørende drivhusgasemissioner og -optag i forbindelse med aktiviteter, der vedrører arealanvendelse, ændret arealanvendelse og skovbrug, og oplysninger om handlingsplaner, der vedrører disse aktiviteter

110) Olesen, A. S.; Bager, S., L. (2015). EU politikker med betydning for bæredygtighed af fast biomasse, COWI & Københavns Universitet

111) Europa-Kommissionen (2015). Status over Energiunionen 2015, Europa-Kommissionen

112) Europa-Parlamentet og Rådet (2003). Direktiv om fremme af anvendelsen af biobrændstoffer og andre fornyelige brændstoffer til transport, Europa-Parlamentet og Rådet

113) Europa-Parlamentet og Rådet (2009). om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder og om ændring og senere ophævelse af direktiv 2001/77/EF og 2003/30/EF, Europa-Parlamentet og Rådet

114) Europa-Parlamentet og Rådet (2003). Direktiv om fremme af anvendelsen af biobrændstoffer og andre fornyelige brændstoffer til transport, Europa-Parlamentet og Rådet

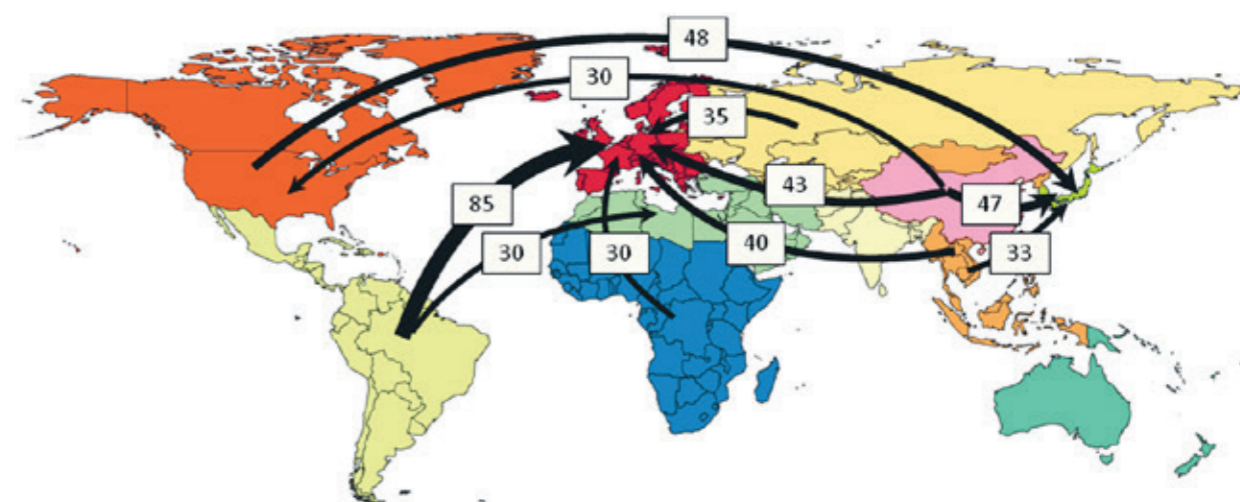
115) NOAH Friends of the Earth Denmark, Nyt VE-direktiv vil øge udledningen af drivhusgasser. Tilgået 05.12.2016, tilgængelig på <https://noah.dk/node/304>

116) EU-Kommissionen, Technology and innovation. Tilgået 05.12.2016, tilgængelig på <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/technology-and-innovation>

KAPITEL 3

EU'S HANDELS- OG INVESTERINGSPOLITIK: MERE LAND TIL DE FÅ

International handel og investeringer muliggør indirekte land grabbing og derved et øget landfodaftryk for importerende lande illustreret gennem forskellen mellem brugen af land i produktionen i forhold til forbruget. I 2004 blev 18 mia. ha eller 24 % af det globale landfodaftryk flyttet gennem international handel.¹¹⁷ Figur 3.1. viser, at EU importerer store dele land fra det globale Syd gennem handel. I 2007 importerede Europa seks gange så meget landbrugsland, som det eksporterede.¹¹⁸

Figur 3.1.: International handel muliggør indirekte land grabbing. Pilene illustrerer netto indirekte land grabbing (eksport – import) i mio. ha i 2004.¹¹⁹

Direkte land grabbing faciliteres også af internationale investeringer og bl.a. forskellige priser på land. Land i Østeuropa er billigere end land i Vesteuropa, og land i det globale Syd er generelt billigere end land i Nord.¹²⁰ Omfanget af direkte land grabbing er beskrevet i kapitel 1 og ses i bilag 1 og 2¹²¹.

117) Weinzettel, J.; Hertwich, E. G.; Peters, G. P.; Steen-Olsen, K.; Galli, A. (2012). Affluence drives the global displacement of land use in Global Environmental Change, Elsevier

118) Lutter, S.; Burrell, L.; Giljum, S.; Patz, T.; Kernegger, L.; Rodrigo, A. (2013). Hidden Impacts - How Europe's resource overconsumption promotes global land conflicts, Friends of the Earth, Global 2000, SERI, REDUSE

119) Weinzettel, J.; Hertwich, E. G.; Peters, G. P.; Steen-Olsen, K.; Galli, A. (2012). Affluence drives the global displacement of land use in Global Environmental Change, Elsevier

120) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

121) Findes online på noah.dk/materialer

Politikker på handels- og investeringsområdet er især relevante for de sociale og økonomiske konsekvenser af landanvendelse og land grabbing og fordrer gennem adskillige komponenter en skæv fordeling og ulige adgang til land.

Direkte land grabbing foretages ofte af virksomheder, men også af pensionselskaber.¹²² En anden aktør bag direkte land grabbing er den europæiske investeringsbank (EIB), som er ejet af EU's medlemsstater. Dette sker gennem lån, teknisk assistance, aktieinvesteringer, subsidier og garantier gennem finansielle mellemænd til projekter, der kan udmunde i land grabbing. EU-Kommissionen finansierer desuden "the Technical Assistance Facility", som finansierer virksomheder med palmeolieplantager i Afrika. Samtidig er det svært at gennemskue, hvem der modtager midlerne fra banken, da informationer ikke er offentligt tilgængelige. Statsstøttede landbrugsinvesteringer investerer også i projekter, der fører til land grabbing både gennem direkte investeringer og gennem rammeprogrammer. Eksempelvis giver den afrikanske Enterprise Challenge Fund (AEFCF), finansieret af bl.a. Danmark, Sverige og Storbritannien, starttilskud på 150.000 til 2.5 mio. \$ til private virksomheder, der ønsker at arbejde i Afrika.^{123 124}

Told, kvoter og subsidier

Gennem handelspolitikken har EU traditionelt lagt mere told på animalske produkter og korn og ingen eller lav told på oliefrø og foder¹²⁵ og har haft importkvoter på bl.a. fjerkræ og mælkeprodukter.^{126 127} Det har medført en intensivisering af animalsk produktion i EU baseret på importeret foder modsat produktion baseret på græsning og hjemmedyrket foder¹²⁸ med dertilhørende miljømæssige konsekvenser og indirekte land grabbing gennem foderimport.

Samtidig subsidierer EU animalsk produktion gennem offentlige støtteopkøb, støtteordninger som skolemælksprogrammet, diverse promotionsprogrammer samt støtte til foderafgrøder og staldbygninger,^{129 130 131} hvilket fordrer animalsk merproduktion i EU. Figur 3.2. viser størrelsen af subsidier til animalsk produktion globalt blandt OECD-medlemmer. EU's landbrugskommissær, Phil Hogan, erklærede ligeledes i år, at EU planlægger at allokere 15 mio. euro om året for at promote kødforbrug i Europa og oveni 4 mio. euro fra næste år til at åbne nye eksportmarkeder for europæisk oksekød.¹³²

122) Grain (2016). The global farm land grab in 2016 How Big How Bad?, Grain

123) Oram, J., (2014). The Great Land Heist, ActionAid

124) Borras, S., M.; Seufert, P.; Backes, S.; Fyfe, D.; Herre, R.; Michele, L.; Mills, E. (2016). Land grabbing and human rights: The involvement of European corporate and financial entities in land grabbing outside the European Union, Europa-Parlamentet

125) Reform the CAP, tariffs. Tilgæet 05.12.2016, tilgængelig på <http://www.reformthecap.eu/issues/policy-instruments/tariffs>

126) EU-Kommissionen, Policy Instruments for the poultry meat sector. Tilgæet 04.11.2016, tilgængelig på http://ec.europa.eu/agriculture/poultry/policy-instruments/index_en.htm

127) EU-Kommissionen, Policy instruments for the dairy sector. Tilgæet 15.11.2016, tilgængelig på http://ec.europa.eu/agriculture/milk/policy-instruments/index_en.htm

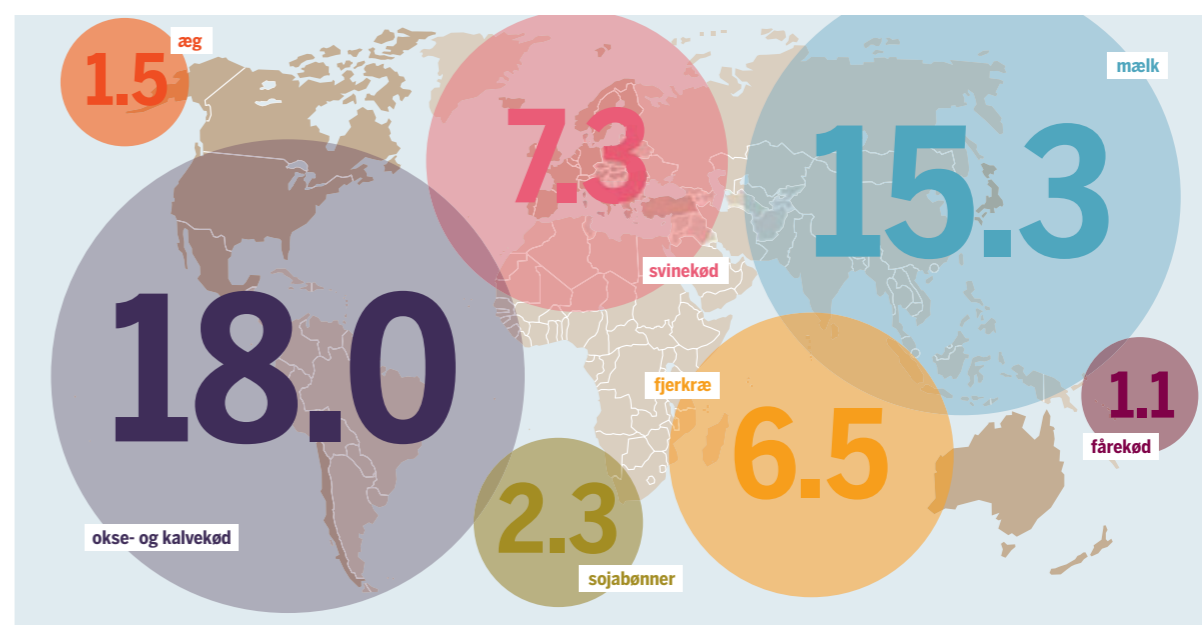
128) Kalverkamp, M., A.; Bayer, W.; Becheva, S.; Benning, R.; Börnecke, S.; Chemnitz, C.; Hansen-Kuhn, K.; Holden, P.; Hudson, U.; Jensen, A.; Mathias, E.; Moldenhauer, H.; Petrini, C.; Reichert, T.; Sebastian, M.; Shefali, S.; Shave, R.; Waters-Bayer, A.; Wetter, K., J.; Zastrial, A. (2014). Meat Atlas facts and figures about the animals we eat, Heinrich Böll Stiftung & Friends of the Earth Europe

129) EU-Kommissionen, Policy instruments for the dairy sector. Tilgæet 15.11.2016, tilgængelig på http://ec.europa.eu/agriculture/milk/policy-instruments/index_en.htm

130) EU-Kommissionen, Policy Instruments for the poultry meat sector. Tilgæet 04.11.2016, tilgængelig på http://ec.europa.eu/agriculture/poultry/policy-instruments/index_en.htm

131) Kalverkamp, M., A.; Bayer, W.; Becheva, S.; Benning, R.; Börnecke, S.; Chemnitz, C.; Hansen-Kuhn, K.; Holden, P.; Hudson, U.; Jensen, A.; Mathias, E.; Moldenhauer, H.; Petrini, C.; Reichert, T.; Sebastian, M.; Shefali, S.; Shave, R.; Waters-Bayer, A.; Wetter, K., J.; Zastrial, A. (2014). Meat Atlas facts and figures about the animals we eat, Heinrich Böll Stiftung & Friends of the Earth Europe

132) Slow Food Europa; Phil Hogas has to change his mind. Tilgæet 18.11.16, tilgængelig på <http://www.slowfood.com/slowlife/en/phil-hogan-has-to-change-his-mind/>

Figur 3.2: OECD-medlemmers direkte subsidier til animalsk og foderproduktion 2012 i mia. dollars.¹³³

EU har i høj grad også anvendt eksportsubsidier, helt op til 10 mia. euro om året.¹³⁴ I 2013 oprettede EU ligeledes en krisefond, som bl.a. støttede eksport af kød og mælkepulver.¹³⁵ Eksportsubsidier giver landmændene i EU incitament til at producere og tillader europæiske producenter at overtage markedsandele fra udenlandske konkurrerende eksportører. Eksportsubsidierne får verdensmarkedspriserne til at falde og skaber uretfærdig konkurrence til lokalproducenter i især udviklingslande.

Med aftalen om landbrug (Agreement on Agriculture, AoA) fra 1994 under WTO var formålet at gøre en ende på eksklusionen af landbrugssektoren fra global handel.¹³⁶ Formålet med aftalen var at liberalisere fødevarer- og landbrugssektoren, så produkter kunne eksporteres frit, hvilket medførte forbud mod eksportrestriktioner og told på eksport. Markederne skulle åbnes, så fødevarer- og landbrugssektorerne kunne blive eksportsektorer. Dette er blevet forstærket gennem IMF og Verdensbankens strukturtilpasningsprogrammer, som har promoveret samme politikker. Ifølge AoA skulle EU dog også udfase sine eksportsubsidier, mens udviklingslande ikke måtte indføre dem. Denne ubalance og EU's modvilje mod at fjerne dem har skabt stor utilfredshed og har udfodret forhandlingerne i WTO. I forbindelse med Ministerrådsmøde i WTO i Nairobi i december 2015 fremsatte EU dog et forslag om udfasning af alle eksportsubsidier ved slutningen af 2018.¹³⁷

133) Kalverkamp, M., A.; Bayer, W.; Becheva, S.; Benning, R.; Börnecke, S.; Chemnitz, C.; Hansen-Kuhn, K.; Holden, P.; Hudson, U.; Jensen, A.; Mathias, E.; Moldenhauer, H.; Petrini, C.; Reichert, T.; Sebastian, M.; Shefali, S.; Shave, R.; Waters-Bayer, A.; Wetter, K., J.; Zastrial, A. (2014). Meat Atlas facts and figures about the animals we eat, Heinrich Böll Stiftung & Friends of the Earth Europe

134) Reform the CAP, Economic prosperity. Tilgæet 05.12.2016, tilgængelig på <http://www.reformthecap.eu/issues/policy-objectives/economic-prosperity>

135) Kalverkamp, M., A.; Bayer, W.; Becheva, S.; Benning, R.; Börnecke, S.; Chemnitz, C.; Hansen-Kuhn, K.; Holden, P.; Hudson, U.; Jensen, A.; Mathias, E.; Moldenhauer, H.; Petrini, C.; Reichert, T.; Sebastian, M.; Shefali, S.; Shave, R.; Waters-Bayer, A.; Wetter, K., J.; Zastrial, A. (2014). Meat Atlas facts and figures about the animals we eat, Heinrich Böll Stiftung & Friends of the Earth Europe

136) Murphy, S. (2013). Land Grabs and Fragile Food Systems The Role of Globalization, Institute for Agriculture and Trade Policy

137) Alan Matthews (2015). The EU has finally agreed to eliminate export subsidies & three cheers! Tilgængelig på <http://capreform.eu/the-eu-has-finally-agreed-to-eliminate-export-subsidies-three-cheers/>

Gennem ovenstående politikker, støttet af EU, er fødevarer og land i høj grad blevet internationale handelsvarer¹³⁸ og fødevarer sikkerheden afhængig af importerede varer modsat baseret på et hjemmemarked og hjemmeproduktion. Den fælles landbrugspolitik består dog og har med sin støtte til europæiske landmænd ikke overført dette til EU selv i samme grad. Den fælles landbrugspolitik har ligeledes ført til overproduktion i EU, som videre har ført til dumping uden for EU, hvilket især har været til skade i udviklingslande og har udsat lokale landmænd for unfair konkurrence. EU prædiker på den ene side frihandel, men beskytter hjemmemarkedet gennem landbrugspolitikken/støtten.

Da WTO-forhandlingerne har været udfordrede, forhandler EU flere bilaterale handelsaftaler.¹³⁹ EU har bl.a. siden 2013 forhandlet det Transatlantiske Handels- og investeringspartnerskab (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP) med USA og har færdigforhandlet (endnu ikke ratificeret) en aftale med Canada (the Comprehensive Economic and Trade Agreement, CETA). Gennem aftalerne vil kvoter på animalske produkter blive øget og til en vis grad gjort toldfrie. Det betyder fx, at billigt produceret kød fra industrielle og intensivt producerende gårde med høje miljømæssige omkostninger vil skubbe traditionel produktion af kød fra græssende køer ud.^{140 141} En analyse fra det amerikanske landbrugsministerium (USDA) af TTIP viser ligeledes, at der vil ske et generelt skift mod øget animalsk produktion fra afgrøde- og skovproduktion.¹⁴² Samtidig vil det hovedsagligt være få transnationale virksomheder, der vil benytte sig af kvoterne og derved kunne overtage markedsandele fra mindre virksomheder,¹⁴³ hvilket vil medføre konsolidering.

Kvoter og told er følsomme områder, da mange lande forsøger og ønsker at beskytte deres landbrugssektor. Dette har betydet, at EU's handelsforhandlinger med en række sydamerikanske lande (Mercosur) har stået stille, og at oksekød og bioethanol muligvis er ude af forhandlingerne, da EU's landmænd er nervøse for at blive oversvømmet af billige varer fra Sydamerika.¹⁴⁴ Forhandlinger med afrikanske lande har også stået stille pga. EU's pres på landene for handelsliberaliseringer, som landene mener er ufavorable. Dette har Europa-Parlamentets udvalg for udvikling støttet, og udvalget har kommenteret bestemmelserne som "uacceptable".¹⁴⁵

Gennem præferencehandelsaftaler som "Everything But Arms" (EBA) tillader EU toldfri import af nogle varer fra udviklingslande på det europæiske marked i form af kvoter.¹⁴⁶ Det er bl.a. tilfældet for sukker fra Cambodia, hvilket derfor er blevet en stor en sektor, hvor tusindvis af mindre landmænd mister deres land til store virksomheder som Tate & Lyle.

138) Magdoff, F & Tokar, B. (2010). Agriculture and Food in Crisis: An Overview in Agriculture and Food in Crisis: Conflict, Resistance, and Renewal, Monthly Review Press

139) Jazrawi, T.; Clifforth, N., L. (2015). Handel vs. Klima, NOAH Friends of the Earth Denmark

140) Diamond, E.; Schimpf, M. (2016). Trading Away EU Farmers The risk to Europe's agriculture from the TTIP, Friends of the Earth Europe

141) Læs hele rapporten om TTIP's konsekvenser for EU's landmænd: [https://www.global2000.at/sites/global/files/TTIP%20Farming%20Report%20\(englisches\).pdf](https://www.global2000.at/sites/global/files/TTIP%20Farming%20Report%20(englisches).pdf)

142) Arita, S.; Mitchell, L.; Beckman, J. (2015). Estimating the Effects of Selected Sanitary and Phytosanitary Measures and Technical Barriers to Trade on U.S.-EU Agricultural Trade, United States Department of Agriculture

143) Treat, S.; Shefali, S. (2016). Selling off the farm Corporate meat's takeover through TTIP, Compassion in world farming, AbL, Institute for Agriculture and Trade Policy, Power Shift

144) EurActive.com, EU's decision on beef and ethanol 20 disrespected Mercosur countries. Tilgæet 05.12.2016, tilgængelig på <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/news/eus-decision-on-beef-and-ethanol-disrespected-mercrosur-countries/>

145) Lutter, S.; Burrell, L.; Giljum, S.; Patz, T.; Kernegger, L.; Rodrigo, A. (2013). Hidden Impacts How Europe's resource overconsumption promotes global land conflicts, Friends of the Earth, Global 2000, SERI, REDUSE

146) Cotula, L. (2013) Tackling the trade law dimension of land grabbing, International Institute for Environment and Development. Tilgængelig på <http://www.iied.org/tackling-trade-law-dimension-land-grabbing>

Det betyder, at ca. 100.000 ha, som før tilhørte mindre landmænd, er blevet omlagt til fordel for sukkerplantager siden 2006. På grund af EBA er sukkerproduktion blevet meget mere attraktivt, men EU erkender ikke konsekvenserne eller de krænkelse, som finder sted pga. den medfølgende land grabbing.¹⁴⁷

Deregulering og særdomstole

Politikker, der skal virke for en mere bæredygtig brug af land, (kan) opfattes som tekniske handelshindringer, altså foranstaltninger, der skal fjernes, fordi de forstyrrer handlen. Både TTIP og CETA indeholder kapitler om reguleringssamarbejde, der skal ensrette regler og standarder på tværs af Atlanten, så de ikke forstyrrer handlen. Et eksempel på dette er USA's syn på EU's bæredygtighedskriterier for agrobiostoffer, som anses for at "forstyrre handel med amerikanske produkter på en måde, der ikke er nødvendig" (for at opnå drivhusgasbesparelser).¹⁴⁸ Foranstaltninger, som denne, kan derfor udfordres gennem handelsaftaler.

Et omdrejningspunkt for nyere frihandelsaftaler som TTIP og CETA er lokale produkter og indkøbspolitikker. Dette sker ved at offentlige indkøb liberaliseres, krav om lokalt indhold ses som tekniske handelshindringer og præstationskrav (performance requirements), som skal sikre udvikling i værtslandet bestående af fx overførsel af teknologi eller brug af lokal arbejdskraft, forbydes eller begrænses.¹⁴⁹ WTO-aftalen om "Agreement on Trade-Related Investment Measures" (TRIMs) indeholder også forbud mod krav om lokalt indhold og kvalitative restriktioner.¹⁵⁰ Det er til fordel for eksportorienterede selskaber, som er få, store transnationale virksomheder.

Investor-stat tvistbilæggelse (investor-state dispute settlement eller ISDS) giver samtidig udenlandske investorer mulighed for at lægge sag an mod en stat ved en særdomstol som del af handels- og investeringsaftaler, hvis ny lovgivning mindsker investorens profit. Før Lissabon-traktaten har EU ikke forhandlet aftaler indeholdende ISDS-mekanismer, da det har været uden for EU's kompetence, og medlemsstaterne har derfor selv individuelle aftaler med ISDS. Efter 2009 forsøger Kommissionen at inkludere ISDS-mekanismer i bl.a. TTIP og CETA.¹⁵¹ Sagerne anlægges på baggrund af virksomheders klager om indirekte ekspropriation og mangel på rimelig og retfærdig behandling, bestemmelser som er berygtet for at blive fortolket i meget bred forstand og samtidig indskrænker regeringers mulighed for at regulere.¹⁵² ISDS medfører også "regulativ køling", således at ny lovgivning ikke indføres af frygt for sagsanlæg.¹⁵³ Disse problemstillinger består med den reformerede ISDS-mekanisme og den foreslåede ICS-mekanisme.¹⁵⁴

147) Franco, J.; Borras Jr., S.; Alonso-Fradejas, A.; Buxton, N.; Herre, R.; Kay, S.; Feodoroff, T. (2013). The Global Land Grab, Transnational Institute Agrarian Justice Programme

148) Office of the United States Trade Representative (2015). National Trade estimate Report on Foreign Trade Barriers, Executive Office of the President of the United States

149) Carrau, N.; Drago, M. (2016). Getting into a bind: how the trade and investment regime blocks the development of Agroecology and access to land, Friends of the Earth International

150) Ilge, B. (2011). A brief overview of some relevant international rules on trade and investment, Both Ends

151) Geraghty, E.; Cingotti, N. (2014). De skjulte omkostninger i EU's handelsaftaler, Friends of the Earth Europe

152) Carrau, N.; Drago, M. (2016). Getting into a bind: how the trade and investment regime blocks the development of Agroecology and access to land, Friends of the Earth International

153) Borras, S., M.; Seufert, P.; Backes, S.; Fyfe, D.; Herre, R.; Michele, L.; Mills, E. (2016). Land grabbing and human rights: The involvement of European corporate and financial entities in land grabbing outside the European Union, Europa-Parlamentet

154) NOAH Friends of the Earth Denmark (2016). Investment Court System ISDS i forklædning, NOAH Friends of the Earth Denmark

Særlige rettigheder til virksomheder

Den amerikanske hedgefond, Gramercy Funds Management, har lagt sag an mod Peru med et krav på \$ 1,6 mia. i erstatning for at nægte at indløse jordobligationer fra landbrugsreformen i 1970'erne gennem frihandelsaftalen mellem de to lande. Gramercy har købt obligationer af arvinger af tidligere landejere, som har opgivet at indløse dem. Gramercy ejer 10.000 obligationer, som Perus finansministerie værdisætter til \$ 1,1 mio., selv om det er svært at sætte værdi på 40 år gamle obligationer fra et land, som har været gennem devalueringer, to valutaændringer og hyperinflation. Gramercy Funds har beskyldt Peru for ulovligt at ekspropriere fondens investeringer i obligationerne. Peru beskylder Gramercy for ikke at være en legitim investor, som har lavet lovlige investeringer. Argentina har i en lignende sag betalt Paul Singer's Elliot Management fond med flere \$ 4,65 mia. for obligationer, som ikke var blevet udbetalt i 15 år. Elliot fik \$ 2,28 mia. i erstatning. Det var 369 % mere end den oprindelig investering på \$ 617 mio. Disse sager viser, at investorer får særlige rettigheder og privilegier med ISDS, som borgere ikke har.¹⁵⁵

Stater kan også lægge sag an ved WTO gennem en lignende mekanisme. Argentina har fx udfordret EU's bæredygtighedskriterier for agrobrændstoffer og anklaget dem for at være tilfældige og straffe argentinske producenter.¹⁵⁶ Samtidig defineres "investeringer" meget bredt, især i nyere bilaterale og regionale frihandelsaftaler. Teknologisk udvikling kombineret med komplekse intellektuelle ejendomsrettigheder bidrager til, at stort set alle materielle og ikke-materielle komponenter kan handels og investeres i, og på den baggrund være mål for en ISDS-sag.¹⁵⁷

Der eksisterer ingen lignende mekanisme til brug for borgere og samfund, når deres rettigheder krænkes i forbindelse med land grabbing og til at holde udenlandske investorer ansvarlige. På samme vis er der heller ikke tilstrækkelig vurdering af EU's handelsaftalers effekt på menneske-rettighederne. På trods af inklusionen af dem i EU's bæredygtighedsanalyser i forbindelse med handelsaftaler siden 2012 er der stadig mangler især i forhold til civilsamfundets deltagelse og indflydelsen på forhandlingerne. EU foretager stadig ikke forudgående, uafhængige analyser af konsekvenser, hvilket også er blevet kritiseret af EU's ombudsmand.¹⁵⁸

Generelt har EU meget lidt bindende regulering i forhold til virksomheders opførsel og har ladet det være op til selvregulering gennem CSR og frivillige guidelines, hvilket har vist sig at være utilstrækkeligt. Der er heller ikke nødvendige midler til at sørge for ansvarlighed. Det samme gør sig gældende i forhold til implementeringen af FN's Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests, som EU forsøger at gøre til et værktøj for virksomheder og private investorer.¹⁵⁹

155) Peru Reports, Hedge Funds sues Peru for \$ 1.6 billion over agrarian bond. Tilgået 15.11.2016, tilgængelig på <http://perureports.com/2016/06/02/us-hedge-fund-sues-peru-1-6-billion-defaulted-agrarian-bonds/>

156) Cotula, L. (2013). Tackling the trade law dimension of land grabbing, International Institute for Environment and Development. Tilgængelig på <http://www.iied.org/tackling-trade-law-dimension-land-grabbing>

157) Carrau, N.; Drago, M. (2016). Getting into a bind: how the trade and investment regime blocks the development of Agroecology and access to land, Friends of the Earth International

158) Borrás, S., M.; Seufert, P.; Backes, S.; Fyfe, D.; Herre, R.; Michele, L.; Mills, E. (2016). Land grabbing and human rights: The involvement of European corporate and financial entities in land grabbing outside the European Union, Europa-Parlamentet

159) Ibid

Fri for hvad?

"It's important for our nation to build – to grow foodstuffs, to feed our people. Can you imagine a country that was unable to grow enough food to feed the people? It would be a nation that would be subject to international pressure. It would be a nation at risk." (Bush, 2001)

Frihandel skal åbne og liberalisere markeder og forbedre forholdene for investorer og virksomheder for at øge import og eksport og derved eksportorienteret produktion. Produktionen skal foregå, hvor den er billigst baseret på teorien om komparative fordele.¹⁶⁰ ¹⁶¹ Formålet er at skabe vækst gennem øget produktion og efterspørgsel, som vil kræve mere forbrug og brug af ressourcer.¹⁶² I en verden, hvor vi bruger 1,5 planet om året,¹⁶³ og flere planetære grænser er under pres, er større ressourceforbrug allerede problematisk. Frihandel bygger på et konstant merforbrug, hvilket især i fødevarer- og landbrugs- og fødevarersektoren synes at være en urealistisk økonomisk model.

Der er stor usikkerhed om, hvorvidt aftaler som TTIP og CETA faktisk vil medføre vækst. Desuden viser erfaringer fra fx den Nordamerikanske frihandelsaftale (NAFTA) fra 1994 mellem Mexico, Canada og USA fra 1994, at væksten ikke fordeles. Eksempelvis ledte NAFTA til en stigning af eksport fra landbrugssektoren (hvilket kan have ført til øget brug af land), men også stigende konsolidering og manglende stigende indkomst for landmændene.¹⁶⁴ I Canada steg eksporten fra 1989 til 2009 med 400 %, mens landmændenes nettoindkomst siden 1986 har været tæt på 0.¹⁶⁵ Nettoindkomsten er seksdoblet siden 1970, mens prisen på eksport er steget hele 22 gange.¹⁶⁶ Landmændenes gæld er blevet fordoblet,¹⁶⁷ og Canada har de seneste 40 år mistet 45 % af sine landbrug.¹⁶⁸ I Mexico har to millioner landmænd mistet deres levebrød, og fødevarerpriserne er steget, fx steg prisen på tortilla med 279 % i aftalens første fem år.¹⁶⁹

Overordnet bliver de rigeste rigere, mens resten er blevet relativt fattigere.¹⁷⁰ Liberaliseringer og bedre adgang for investorer og adgang til eksportmarkeder fungerer som incitamenter til øget landanvendelse og storskala-landbrugsinvesteringer.¹⁷¹

160) Den store danske, Frihandel. Tilgået 15.11.2016, tilgængelig på http://denstoredanske.dk/Erhverv_karriere_og_ledelse/Erhvervsliv/Told_og_handelspolitik_og_udenrigshandel/frihandel

161) ÖBV, TNI, IGO, The Council of Canadians, Global 2000, Attac, Naturefriends Greece, War on Want, Power Shift, German NGO Forum on Environment and Development, Institute for Agriculture and Trade Policy (2016). Food Safety, Agriculture and Regulatory Cooperation in the Canada-EU Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), ÖBV, TNI, IGO, The Council of Canadians, Global 2000, Attac, Naturefriends Greece, War on Want, Power Shift, German NGO Forum on Environment and Development, Institute for Agriculture and Trade Policy

162) Wunder, S.; Hermann, A.; Heyen, D. A.; Kaphengst, T.; Smith, L.; von der Weppen, J.; Wolff, F. (2013). Governance screening of global land use - discussion paper produced within the research project GLOBALANDS Global Land Use and Sustainability, Ecologic Institute and Ökolnstitute

163) Global Footprint Network, Footprint Basics. Tilgået 15.11.2016, tilgængelig på http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_basics_overview/

164) ÖBV, TNI, IGO, The Council of Canadians, Global 2000, Attac, Naturefriends Greece, War on Want, Power Shift, German NGO Forum on Environment and Development, Institute for Agriculture and Trade Policy (2016). Food Safety, Agriculture and Regulatory Cooperation in the Canada-EU Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), ÖBV, TNI, IGO, The Council of Canadians, Global 2000, Attac, Naturefriends Greece, War on Want, Power Shift, German NGO Forum on Environment and Development, Institute for Agriculture and Trade Policy

165) Canada-European Union Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) (2016), kapitel 26: Regulatory Cooperation

166) National Farmers' Union, Agricultural Impacts of CETA. Tilgået 15.11.2016, tilgængelig på <http://www.nfu.ca/story/agricultural-impacts-ceta>

167) Bank, M.; O'Brien, R.; Verhecke, L. (2016). More cooperation for less regulation in Making Sense of CETA, Powershift, CCPA et al.

168) Jane Matthews Glen, (2010). The Coexistence of Genetically Modified and Non-genetically Modified Agriculture in Canada: A Courtroom Drama in The Regulation of Genetically Modified Organisms: Comparative Approaches, ed. Luc Bodiguel and Michael Cardwell, Oxford University Press

169) Ellen Gould (2016). Limiting how and what government regulates in Making Sense of CETA, Powershift, CCPA et al.

170) Milanovic, B. (2016). Global Inequality: A New Approach for the Age of Globalization, Harvard University Press

171) Cotula, L. (2013). Tackling the trade law dimension of land grabbing, International Institute for Environment and Development. Tilgængelig på <http://www.iied.org/tackling-trade-law-dimension-land-grabbing>

Studier viser, at liberalisering fører til landanvendelse i mindre grad i EU, men dramatisk i udviklingslande.¹⁷² I tilfælde af vækst koncentrerer fordelene hos de få, mens lokale og mindre producenter er blevet udsat for dumping og et forsvindende hjemmemarked. For eksempel ejes 90 % af Canadas føderale inspiceringskapacitet for oksekød af to udenlandske selskaber, Cargill (USA) og JBS (Brasilien). Samtidig har konsolideringen også ført til en magt- og købekraftskoncentration, som udnyttes til at konsolidere yderligere. Mange sektorer er omdannet til eksportorienterede sektorer, som er sensitive over for prisudsving på de globale markeder forårsaget af valutasingninger, ændrede produktionsforhold i andre lande og spekulation. I Canada er det tydeligt, at oksekøds- og svinesektorerne, som er eksportorienterede sektorer, er blevet tvunget til at sælge under produktionsprisen, hvilket CETA og TTIP vil udbygge. Canadas regering har endda lovet kompensation til landmænd i mælkesektoren i forbindelse med CETA.^{173 174} Mange landmandsorganisationer på hver side af Atlanten har derfor udtrykt modvilje mod aftalerne. De argumenterer for, at TTIP og CETA vil medføre billig import og mindske landmændenes indtjening, og at kun eksportorienterede transnationale selskaber vil nyde godt af aftalerne.^{175 176}

Generelle principper som *Mest-begunstigelse*¹⁷⁷ og *National behandling*¹⁷⁸ kan medføre landgrabbing, da alle skal have lige muligheder for at investere. Videre betyder de, at staters mulighed for at udvikle nationale sektorer og politikker, der understøtter disse, begrænses og giver transnationale virksomheder mulighed for at vælge mellem bestemmelser, der er mest favorable, blandt alle de aftaler værtslandet har indgået. Dette gælder også internt i EU. Polen indførte i april i år (2016) en lov, der forbyder udenlandske investorer, at købe polsk landbrugsjord. Kommissionen planlægger at kigge nærmere på dette, da det er i konflikt med EU's regler om national diskrimination. Samtidig er der ingen eller få regler for udenlandsk ejerskab generelt.^{179 180}

Som en del af frihandelsparadigmet har der også fundet en omfattende deregulering af finansmarkederne for land og fødevarer sted, hvilket har resulteret i spekulation.¹⁸¹ Bank- og finanssektorerne er blevet dereguleret, og love, der har forhindret store summer af spekulativ kapital i at blive investeret i råvaremarkeder, er blevet løstnet bl.a. gennem Verdensbanken og IMF i form af strukturtilpasning og aftaler som NAFTA. I 1990'erne begyndte investorer at handle derivater, som bestod af forskellige aktiver, hvor råvarer og ikke-råvarer blev blandet, og der skete en finansialisering af land. Land blev i høj grad til en global handelsvare.¹⁸² Landgrabbing foretages også i større og større grad af aktører, der egentlig ikke er interesserede i landet, men bruger investeringerne til hvidvaskning af penge og til skatteunddragelse.¹⁸³

172) Schmitz, C.; Biewald, A.; Lotze-Campen, H.; Popp, A.; Dietrich, J., P.; Bodirsky, B.; Krause, M.; Weindl, I. (2011). Trading more food: Implications for land use, greenhouse gas emissions, and the food system in Global Environmental Change 22 189-209

173) National Farmers' Union, Agricultural Impacts of CETA., Tilgæet 15.11.2016, tilgængelig på <http://www.nfu.ca/story/agricultural-impacts-ceta>

174) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

175) National Family Farm Coalition, AbL, National Farmers' Union (2016). Common declaration of farmers from USA, Canada and Germany, National Family Farm Coalition, AbL, National Farmers' Union

176) EFFAT, Social justice instead of boundless liberalisation towards a sustainable EU trade policy. Tilgæet 15.11.16, tilgængelig på <http://us6.campaign-archive1.com/?u=10d8e3188355c48ab80662baa&id=26c39e21e4>

177) Værtslandet skal behandle en investor på samme vis som den mest favoriserede investor

178) Værtslandet skal behandle investor mindst ligeså favorabelt som nationale investorer

179) Carrau, N.; Drago, M. (2016). Getting into a bind : how the trade and investment regime blocks the development og Agroecology and access to land, Friends of the Earth International

180) Politico, Poland raises fences to block farmland sales. Tilgæet 15.11.2016, tilgængelig på <http://www.politico.eu/article/poland-raises-fences-to-block-farmland-sales/>

181) Kay, S.; Peuch, J.; France, J. (2015). Extent of farm land grabbing in the EU, Europa-Parlamentet

182) Murphy, S. (2013). Land Grabs and Fragile Food Systems The Role of Globalization, Institute for Agriculture and Trade Policy

183) Grain (2016). The global farm land grab in 2016 How Big How Bad?, Grain

Frihandel omhandlede oprindeligt afskaffelse af told og kvoter, men dette er allerede i høj grad sket mellem i hvert fald rigere lande, som bl.a. EU, Canada og USA.

De fleste aspekter af EU's handels- og investeringspolitik er derfor heller ikke relateret til dette og er derfor ikke frihandel i ordets oprindelige betydning. Politikkerne er i stedet koncentreret om særlige privilegier til en lille række af virksomheder, som kan nyde godt af fordele overalt i verden uden at fordele goderne. "Global Europe", en del af EU's job- og vækststrategi¹⁸⁴, beskriver handel med landbrugsprodukter som en vækstmaskine og bekræfter, at formålet med fødevarereproduktionen er profit og ikke mad. Denne vækstmaskine skal drives af eksport til et globalt marked baseret på de billigste materialer fra verden over uden skelen til bæredygtig udvikling.¹⁸⁵ Med "Global Europe" har EU leveret rammerne for europæiske transnationale virksomheders udbredelse med sit aggressive fokus på liberalisering af handel, åbning af nye markeder og promovering af politikkerne beskrevet ovenfor.

Men den teori, frihandel er bygget på, er af flere årsager sat ud af spillet; miljømæssige og sociale eksternaliteter betales ikke, aktørerne er af så forskellig størrelse, at hvis man lykkes med at skabe lige forhold, vil forskellen stadig betyde, at de større spillere vinder. Og Fødevarer- og landbrugssektoren er netop kendetegnet af konsolidering blandt en lille række magtfulde, transnationale virksomheder. Disse forhold gør de positive forudsigelser usandsynlige, da de såkaldte komparative fordele undermineres af transnationale virksomheder, der kan investere udenlands og gøre brug af fordelene alle steder.^{186 187} På samme vis tilfalder profitten de transnationale virksomheder, da øget markedsadgang kommer de store, transnationale virksomheder til gode og ikke små landmænd.

Spørgsmålet om en bæredygtig landanvendelse miljømæssigt, økonomisk og socialt handler både om mængden af land, der anvendes, og i høj grad også om, hvem der har adgang til det. Det er derfor ikke nok kun at holde EU's politikker på landområder op mod hinanden. Da det er international handel og investeringer, der i høj grad muliggør køb, flytning og koncentration af land, er det nødvendigt at inddrage politikker på disse områder. Og den analyse viser, at disse politikker langt fra støtter en bæredygtig landanvendelse, men til gengæld fordrer øget koncentration.

Der er altså ikke sammenhæng mellem EU's politikker og langt fra på tværs af sektorer. Men det er samtidig mere end enkelte politikker, der skal rettes op på. Det paradigme, der gennemsyner især handels- og investeringspolitikken, er baseret på deregulering, prioritering af transnationale virksomheders interesser og spekulation og står i stærk kontrast til bæredygtig landanvendelse. Samtidig mangler der politikker, som vedrører katalysatorerne, der brillerer ved deres fravær, som politikker om animalsk produktion og forbrug, fleksible og eksportafgrøder, love mod landgrabbing og for jordrettigheder. I stedet for frihed fra regulering og ansvar for de transnationale virksomheder, som del af den agroindustrielle model, er der brug for frihed for lokale befolkninger til at kontrollere deres eget land.

184) EU-Kommissionen (2006). Global Europe Competing in the world, EU-Kommissionen

185) Lutter, S.; Burrell, L.; Giljum, S.; Patz, T.; Kernegger, L.; Rodrigo, A. (2013). Hidden Impacts How Europe's resource overconsumption promotes global land conflicts, Friends of the Earth, Global 2000, SERI, REUSE

186) Clapp, J. (2015). Food security and international trade: Unpacking disputed narratives, Food and Agriculture Organization of the United Nations

187) Magdoff, F & Tokar, B. (2010). Agriculture and Food in Crisis: An Overview in Agriculture and Food in Crisis: Conflict, Resistance, and Renewal, Monthly Review Press

Friends of the Earth and andre aktivister oplyser om investeringer i land i det Globale Syd. Protesten foregik uden for Victoria Plaza Hotel i London, som afholdt "Agriculture Investors summit" den 26. juni 2012. Foto: Henry Nicholls/ ActionAid.

Mad- og landsuverænitet

Modsat ovenstående står land- og madsuverænitet. Disse begreber sætter politikker, der behandler mad og land som menneskerettigheder, i centrum i stedet for profit. Her er formålet et system, der producerer sunde og bæredygtige fødevarer. Lokale befolkninger skal have adgang til at dyrke sund og bæredygtig mad, til at bestemme produktionsforhold og distribution samt have kontrol over land og dets ressourcer. Mad- og landsuverænitet indebærer ikke bare fødevareresikkerhed, men at producenter beslutter og kontrollerer produktionen og ressourcerne, i stedet for at markeder og transnationale virksomheder gør det. Det sigter mod at sprede goder og magt, så alle har adgang til sund og bæredygtig mad og mulighed for at skabe sig et forsørgelsesgrundlag. Land er ikke kun et produktionssted, men et fælles gode der danner rammerne om lokale befolkningers overlevelse, kultur og udvikling.^{188 189}

Det kræver dybe, strukturelle forandringer at opnå mad- og landsuverænitet og derved en bæredygtig landanvendelse og ingen land grabbing. Mad og land skal anerkendes og behandles som rettigheder i stedet for varer, der kan handles og spekuleres i på globale markeder.

188) Nyéléni, Declaration of Nyéléni. Tilgået 20.11.2016, tilgængelig på <https://nyeleni.org/spip.php?article290>

189) Carrau, N.; Drago, M. (2016). Getting into a bind : how the trade and investment regime blocks the development og Agroecology and access to land, Friends of the Earth International

Det betyder, at land og fødevarer skal udelukkes fra WTO og andre handelsforhandlinger og i stedet statslige investeringer i småskalalandbrug og alternative fødevarer systemer.¹⁹⁰ Det kræver, at EU – og andre lande og regioner – får en aktiv landpolitik og garanterer landrettigheder. Det kræver samtidig dybe reformer af EU's fælles landbrugspolitik og politikker, der fordrer større landanvendelse og koncentration af ejerskabet over landet.

Der er heller ingen tvivl om, hvem der brødføder verden og investerer i landbrug. I lav- og mid-delindkomstlande investerer mindre landmænd mere end \$ 170 mia. om året, hvilket er over tre gange så meget som alle andre kilder til investeringer. Og det er samtidig småskalalandmænd, der producerer 70 - 80 % af verdens befolkning på 30 % af landbrugslandet og med 30 % af ressourcerne. Mange af dem anvender agroøkologiske metoder, og disse metoder har potentiale til at fordoble produktionen i løbet af 10 år uden at anvende mere land.^{191 192}

Dette viser, hvilket forskere og eksperter støtter, at bæredygtig landanvendelse kræver støtte til småskalalandmænd, der producerer med agroøkologiske metoder, hvilket vil bidrage til at løse miljømæssige, sociale og økonomiske problemer så vel som afhjælpe sult.

190) Franco, J.; Borras Jr., S.; Alonso-Fradejas, A.; Buxton, N.; Herre, R.; Kay, S.; Feodoroff, T. (2013). The Global Land Grab, Transnational Institute Agrarian Justice Programme

191) etc group (2014). With Climate Chaos, Who Will Feed Us? etc group

192) Chandrasekaran, K.; Carrau, N. (2016) Getting into a bind How trade and investment agreements block progress on agroecology and food sovereignty, Friends of the Earth International

FRA VARE TIL RETTIGHED

EU har et ikke-bæredygtigt landfodaftryk og lægger derigennem pres på landområder såvel inden for som uden for EU. Løsningen er ikke at intensivere produktionen på mindre land, da dette vil føre til yderligere miljøproblemer,¹⁹³ men derimod at anvende mindre land ved at sænke forbruget og producere på anden vis.

Få EU-politikker promoverer bæredygtig landanvendelse, mens EU's politikker i høj grad understøtter det store landfodaftryk. Dette sker gennem politikker på landbrugs-, energi-, skov- og transportområdet samt bioøkonomipolitik. EU's handels- og investeringspolitik bidrager også i høj grad til et øget landfodaftryk og land grabbing. EU's handels- og investeringspolitik er især kendetegnet ved at koncentrere fordelene hos de få, hvilket har ført til ulighed modsat den velstand, fortalene lover.

EU har, bl.a. gennem Global Europe strategien, været medvirkende til finansialiseringen og varegørelsen af land. I modsætning hertil står land- og madsuveræniteten, som vil sikre lokale befolkningers ret og adgang til land og til at producere sunde og bæredygtige fødevarer og skabe sig et livsgrundlag. Dette vil medvirke til at opnå en bæredygtig brug af land både miljømæssigt, socialt og økonomisk. For at opnå dette, er det politisk nødvendigt, at

- EU registrerer sit forbrug af land baseret på landfodaftrykket.
- EU mindsker sit forbrug af land ved bl.a. at mindske forbruget af foder, animalske produkter, agrobrændstoffer og biomasse til energi.
- Agrobrændstoffer og biomasse til energi ikke promoveres og anses som bæredygtige i EU's politikker.
- EU's fælles landbrugspolitik reformeres til at understøtte mindre landbrug, støtte bæredygtig udvikling i sektoren ved bl.a. at udvide søjle 2 og modvirke dumping på markeder uden for EU.
- Afskaffe subsidier til animalsk produktion, agrobrændstoffer og biomasse til energi.
- Reformere EU's handels- og investeringspolitik, så den ikke prioriterer transnationale.
- Virksomheder, konsolidering og ikke-bæredygtige produktionsmetoder. Den skal samtidig sikre staters mulighed for at lovgive og handle i borgernes og miljøets interesser.
- Etablere en EU-landpolitik, der garanterer bindende landrettigheder og adgang til land.
- Afvise falske løsninger, som offsetting og certificeringsordninger.
- Gennemføre gennemgribende landreformer, som sikrer småskala-landmænd og lokale befolkningers adgang til jord.
- Støtte småskala landmænd og agroøkologiske produktionsmetoder.
- Land anerkendes som en rettighed og spekulation i land forbydes.

193) TNI; IGO; FIAN; FDCL (2012). The European Union and the Global Land Grab, TNI, IGO, FIAN, FDCL

NOAH
Friends of the Earth Denmark

Grænserne for Jordens bæreevne er allerede væsentligt overskredet. Det globale Nord bruger og har historisk brugt flest ressourcer og bærer hovedansvaret for miljøødelæggelserne og den globale opvarmning.

En bæredygtig omstilling af lokale og globale produktions-, transport- og forbrugsmønstre er nødvendig, hvis alle nutidige og fremtidige generationer skal have lige adgang til Jordens ressourcer, uden at miljøet overbelastes. NOAH kæmper for en retfærdig og bæredygtig verden, hvor beslutningerne bliver taget demokratisk. Vi kæmper for miljøretfærdighed.

NOAH er det danske medlem af det største internationale netværk af miljøorganisationer, Friends of the Earth.

BILAG 1: Land grabbing, EU lande uden for EU, baseret på The Land Matrix

Værtsland	Primære investor	Sekundær investor	Sekundær investor-land	Formål	Forhandlingsstatus	Implementerings-status	Påtænkt størrelse (ha)	Kontraktens størrelse (ha)
Ukraine	Ukrzernoprom Agro LLC	MCB Agricole	Østrig	Landbrug Andet	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion	400000	96000
Etiopien	Ukendt (Mima Holding GmbH)	Mima Holding GmbH	Østrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion	20000	20000
Argentina	Burco Argentina SA.	Grupo Burco	Belgien	Turisme	Kontrakt underskrevet, 2008	Projekt ikke startet, 2013	Ukendt	21853
Nigeria	Siat Nigeria Ltd	Siat	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion	16000	16000
Senegal	SID Senegal SA	Durabilis	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Projekt forladt, 2012	5000	5000
Tanzania	Ukendt (FELISA)	FELISA	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2014	5000	4258
Nigeria	Presco Plc	Siat	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2002	I produktion	7495	7495
Elfenbenskysten	Compagnie Hévécicole de Cavally (CHC)	Siat	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	13700	7700
Elfenbenskysten	Plantation J. Eglin SA	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion	1752	1440
Gabon	Siat Gabon	Siat	Belgien	Landbrug Turisme	Kontrakt underskrevet, 2004	I produktion, 2004	119400	119400
Indonesien	PT Agro Muko	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	22952
Indonesien	PT Kerasaan	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	2362

	Indonesia				vet			
Indonesien	PT Toton Usaha Mandiri	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion	Ukendt	1199
Indonesien	PT Mukomuko Agro Sejahtera	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion	Ukendt	3187
Indonesien	PT Citra Sawit Mandiri	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion	Ukendt	3947
Indonesien	PT Agro Kati Lama	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Startfase (ingen produktion)	Ukendt	7568
Indonesien	PT Agro Rawas Ulu	SIPEF	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion	Ukendt	9000
Den Demokratiske republik Congo	Nocafex SPRL	Nocafex	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	37800	37800
Elfenbenskysten	Compagnie Hévécicole de Prikro (CHP)	Siat	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt ikke påbegyndt, 2014	5000	5000
Den Demokratiske republik Congo	Gecamins Development Katanga (GDK)	Group Sopex	Belgien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2006	2500	2500
Elfenbenskysten	Solea	KKO International SA	Belgien	Landbrug Skovbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	3000	1000
Ukraine	Sintal Agriculture Plc	Sintal Agriculture Plc	Cypern	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	180000	150000
Ukraine	Ujendt (Mriya Agro Holding Public	Mriya Agro Holding Public Limited	Cypern	Landbrug	Kontrakt underskrevet,	I produktion	880000	298000

	Limited)							
Mozambique	Agro Alfa S.A.R.L	V&M-Import and Export Agents (Pty) limited,	Cypern	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion	2650	650
Cambodia	Danam Farms LTD	DUI Holding A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Ukendt	Ukendt	4000
Cambodia	Grandis Timber Ltd	International Woodlands Company A/S	Danmark	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Ukendt	Ukendt	9820
Etiopien	Ukendt (I.D.C Investment)	I.D.C Investment	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	15000	15000
Mali	Mali Folkecenter	Dansk Folkecenter for vedvarende energi	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	1000	1000
Zambia	Chulumenda	Denbia	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion	3000	3000
Peru	Danper Trujillo S.A.C	Arne Hensel Berg	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion	Ukendt	1296
Peru	Danper Trujillo S.A.C	Arne Hensel Berg	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	Startfase, 2012 (ingen produktion)	Ukendt	1000
Rusland	Ukendt (Trigon Agri)	Trigon Agri	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2008	Ukendt	5000
Ghana	Kwanim-GDK Ltd.	Ukendt investor	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2008	22000	22000
Ukraine	Danam Farms LTD	DUI Holding A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion,	Ukendt	230

					vet	2007		
Ukraine	DAN-MILK	DUI Holding A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2011	Ukendt	300
Ukraine	Subsidiary Atlantic Farms	DUI Holding A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	7500
Rusland	A/S Trigon Agri	Trigon Capital	Estland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	36282	282
Ukraine	A/S Trigon Agri	Trigon Capital	Estland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion	Ukendt	52679
Rusland	A/S Trigon Agri	Trigon Capital	Estland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2013	Ukendt	80000
Mozambique	Trigon Mozagri Spv	Trigon Capital	Estland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	18800	18800
Kina	Guangxi Stora Enso Forestry Co., Ltd.	Stora Enso	Finland	Skovbrug Industri	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2005	120000	90286
Brasilien	Varacel	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2013	Ukendt	150000
Brasilien	Azenglevert Agropecuaria Ltda.	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2004	Startfase, 2004 (ingen produktion)	Ukendt	45700
Brasilien	Varacel	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2005	Ukendt	100000
Uruguay	Forestal Oriental S.A	UPM	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	uUkendt	200000
Sierra Leone	Goldtree (SL) Ltd.	Finnish Fund for Industrial Cooperati	Finland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2013	5058	800

		on						
Tanzania	Kilombero Valley Teak Company (KVTC)	Finnish Fund for Development Cooperation (Finnfund)	Finland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	28132	28132
Uruguay	Forestal Oriental S.A	UPM	Finland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	Ukendt	7000
Uruguay	Forestal Oriental S.A	UPM	Finland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	Ukendt	11000
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	66659
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	69957
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	40269
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	23614
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	15626
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2014	Ukendt	494
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	5186
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	4695
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	1153
Uruguay	Montes del Plata	Stora Enso	Finland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	1816

Cambodia	Unknown (CityStar)	CityStar	Frankrig	Andet Turisme	Mundtlig aftale	Ukendt	Ukendt	333
Indien	Ukendt (Nuclear Power Corporation of India Ltd., Areva S.A.)	Areva S.A.	Frankrig	Industri	Kontrakt underskrevet, 2015	Projekt ikke påbegyndt	1000	938
Argentina	AgerAustral S.A	AgroGeneration	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2012	Ukendt	14000
Uruguay	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	6561
Ukraine	Ukendt (AgroGeneration)	AgroGeneration	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	120000
Cameron	SOSUCAM	Somdiaa	Frankrig	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2006	25000	11980
Madagaskar	SMCTR Société Malgache de Collecte et de Transformation de la Résine	DRT	Frankrig	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	15000	10000
Senegal	Grands Domaines du Sénégal (GDS)	Compagnie fruitière	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion	418	418
Senegal	Sococim Senegal	Vicat Group	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Projekt forladt, 2012	11000	150
Senegal	Ukendt (Danone Grouï)	Danone Grouï Orbeo SAS	Frankrig	Naturbevarelse Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2009	10000	10000
Senegal	Barfoots	Société de culture	Frankrig	Landbrug	Kontrakt	I produktion	3000	1430

	Senegal	Iégumière SCL			underskrevet, 2009	tion		
Nigeria	Rubber Estates Nigeria Ltd (RENL)	Michelin	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion	12000	12000
Elfenbenskysten	SUCAF CI	Somdiaa	Frankrig	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion , 2010	14600	14600
Gabon	Sucaf Gabon	Somdiaa	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion , 2010	4400	4400
Centralafrikanske Republik	SUCAF RCA	Somdiaa	Frankrig	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion, 2003	5317	5317
Cambodia	Unknown (CityStar)	CityStar	Frankrig	Andet Turisme	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2013	Ukendt	204
Uruguay	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2006	Ukendt	6939
Uruguay	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion	Ukendt	6261
Uruguay	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2006	Ukendt	3504
Ghana	Golden Exotics Limited (GEL)	Compagnie fruitière	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion, 2012	4700	3500
Burkina Faso	Ukendt (Agro Energy Développement)	Agro Energy Développement	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	200000	200000
Mali	Ukendt (Agro Energy Développement)	Agro Energy Développement	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	30000	30000
Etiopien	BGI Ethiopia	Castel Winery Plc	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet,	I produktion,	450	450

					vet, 2008	2011		
Cameron	Sud-Cameroun Hevea S.A.	SPPH	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	Startfase, 2013 (ingen produktion)	65000	45000
Guinea	Ukendt (Agro Energy Développement)	Agro Energy Développement	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	100000	100000
Senegal	Ukendt (Compagnie Agricole de St. Louis)	Compagnie Agricole de St. Louis	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	4500	4500
Cameron	Plantations du Haut Penja (PHP)	Compagnie fruitière	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2014	Projekt ikke påbegyndt 2014	800	800
Tunesien	Talleyrand Tunisie	Talleyrand	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	15000	2700
Argentina	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	Ukendt	6626
Argentina	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	10240
Paraguay	Campos Orientales	Pergam Finance	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2013	Ukendt	4530
Peru	Camposol S.A	DEUTSCHE BANK AG	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Startfase, 2008 (ingen produktion)	ukendt	3300
Etiopien	Acazis Agro-Industry	Acazis AG	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2012	56000	3800
Madagaskar	JatroGreen S.A.R.L.	Jatro Solutions	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion	3000	3000

Mozambique	Elaion Africa Limitada (Ltd.)	Elaion AG	Tyskland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Projekt for-ladt, 2010	1000	1000
Uganda	Kaweri Coffee Plantation Ltd.	Neumann Kaffee Group	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2001	I produktion	2511	2511
Sierra Leone	Vedico Mange Bureh Farm Ltd.	BHB GmbH Projektmanagement	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	Startfase, 2008 (ingen produktion)	50000	110
Brasilien	Ventos do Sul Energia	ENERCON GmbH	Tyskland	Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2004	I produktion, 2006	Ukendt	13000
Zambia	Unknown (Ferroat AG)	Ferroat AG	Tyskland	Landbrug Industri	Kontrakt underskrevet, 2009	Projekt for-ladt, 2011	300171	300171
Peru	Camposol S.A	DEUTSCHE BANK AG	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion, 2016	Ukendt	7700
Ghana	Symboil Ghana Ltd	Symboil AG	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Startfase, 2007 (ingen produktion)	13500	7000
Zambia	Amatheon Agri Zambia Limited	Amatheon Agri Holding N.V.	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2013	60000	38760
Ghana	Biotic Oil Company Ltd	YONEC GmbH & Co. Naturenergie KG	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	1000	1000
Ghana	Gold Coast Fruits Ltd	Ukendt (Tyskland)	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2007	500	500
Ukraine	Lan LTD	Barnstädt e.G.	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	Ukendt	8000
Zambia	Katonga Farm Ltd	Amatheon Agri	Tyskland	Landbrug	Amatheon Agri	Projekt ikke	2700	2700

		Holding N.V.			Holding N.V., 2015	påbegyndt, 2015		
Uganda	Amatheon Agri Uganda Limited (AAUL)	Amatheon Agri Holding N.V.	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2014	6030	6030
Zimbabwe	Amatheon Agri Zimbabwe	Amatheon Agri Holding N.V.	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2014	900	900
Zambia	Ukendt (Bonafarm Group)	Bonafarm Group	Ungarn	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Projekt forladt, 2012	17500	9350
Columbia	Smurfit Kappa Cartón Colombia	Smurfit Kappa	Irland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	6000
Etiopien	Fri-El Ethiopia Farming and Processing	Fri-El Green Power	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Startfase, 2012 (ingen produktion)	30000	30000
Ghana	Smart Oils	Agroils	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2012	10000	6699
Madagaskar	Tozzi Green	Tozzi Renewable Energy	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2012	100000	6558
Mozambique	Aviam Lda	AVIA Spa (Aviam)	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	10000	10000
Mozambique	SAB Mozambique/Inveragro	Gruppo Api Gruppo Industriale Maccaferri	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Projekt forladt, 2013	40000	6300
Mozambique	BIOENERGIA MOÇAMBIQUE	Moncada Energy Group SRL	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2014	15000	15000
Nigeria	Fri-El	Fri-El Green	Italien	Landbrug	Kontrakt	I produktion	100000	11292

	Ethiopia Farming and Processing	Power			underskrevet, 2009	tion, 2008		
Madagaskar	Ukendt (Delta Petroli)	Delta Petroli	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase (ingen produktion)	19000	19000
Mozambique	Southern African Oils	Sogein	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Ukendt	1000	1000
Etiopien	Ukendt (Picollo Renato)	Picollo Renato	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2006	500	500
Senegal	Senhuile	Tempieri Financial Group	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2014	26500	15000
Senegal	JTF Senegal SARL	Jatropha Technology Farm	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Projekt forladt	50000	500
Liberia	EJ & J Investment Corporation	Malavasi Logging	Italien	skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2010	57262	57262
Liberia	Euro - Liberia Logging	Euro - Liberia Logging	Italien	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Ukendt	253670	253670
Guinea	Guinee Energia S.A.	Nuove Iniziative Industriali srl	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Projekt ikke påbegyndt, 2013	710000	74504
Senegal	Senergie S.A.	Nuove Iniziative Industriali srl	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2011	50000	50000
Etiopien	O.B.M. Ethio Renewable Energy	Nuove Iniziative Industriali srl	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	40000	40000
Tanzania	Ukendt (Arkadia)	Arkadia Ltd	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt ikke	25000	500

	Ltd)				vet	påbe- gyndt		
Mozambi- que	Ukendt (Develop- ment Agro- industrial Investmen t Spa, CASIS (Company Agro Social Igo Sam- martini))	Develop- ment Agro- industrial Investmen t Spa	Italien	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2010	Startfase (ingen pro- duktion)	20000	3000
Senegal	African National Oil Corporatio n Sarl	Bioenergy productio n s.r.l. Carbon Sink Group S.R.L Agroils Technolo- gies SpA	Italien	Landbrug Skovbrug	Kontrakt underskre- vet, 2009	I produk- tion, 2013	2750	2750
Gabon	Corà Wood Gabon (CWG)	Corà Domenico & Figli	Italien	Skovbrug	Kontrakt underskre- vet, 2001	I produk- tion	600000	350000
Rusland	ZAO Agroprom	Agrowill Group AB	Litauen	Landbrug	Mundtlig aftale	I produk- tion, 2008	50000	40000
Costa Rica	Central American Timber Fund	Central American Timber Fund	Luxem- bourg	Skovbrug	Kontrakt underskre- vet, 2000	Ukendt	Ukendt	7000
Peru	Camposol S.A	CLEARSTR EAM BANKING S.A.	Luxem- bourg	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2009	[2008] Startfase, 2008 (ingen pro- duktion)	Ukendt	3300
Ukraine	Ukendt (Kernel Hol-ding S.A.)	Kernel Holding S.A.	Luxem- bourg	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2002	I produk- tion, 2002	500000	405000

Argentina	Adecoagro SA. - El Tejar SA.	Adecoagro S.A.	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	10848
Argentina	Adecoagro SA. - El Tejar SA.	Adecoagro S.A.	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	15451
Argentina	Adecoagro SA. - El Tejar SA.	Adecoagro S.A.	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	5236
Cameron	SOCAPAL M	SOCFIN	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2000	I produktion, 2000	63763	63763
Etiopien	Acazis Agro-Industry	Athanor Equities	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2012	56000	3800
Sierra Leone	Socfin Agricultural Company Sierra Leone Ltd.	SOCFIN	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2013	30000	17812
Peru	Camposol S.A	CLEARSTR EAM BANKING S.A.	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion, 2006	Ukendt	7700
Liberia	Salala Rubber Corporation (SRC)	SOCFIN	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	8000	8000
Den Demokratiske Republik Congo	Brabanta S.P.R.L.	SOCFIN	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion	29066	29066
Guinea	Soguipah	SOCFIN	Luxembourg	landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2011 (ingen produktion)	22000	22000
Cambodia	Socfin-KCD	SOCFIN	Luxembourg	landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2008	10582	6978

Argentina	Adecoagro S.A.	Adecoagro S.A.	Luxembourg	landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	Ukendt	4633
São Tome og Principe	Agripalma	SOCFIN	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2011	5000	5000
Nigeria	Okomu Oil Palm Company	SOCFIN	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2014	Projekt ikke påbegyndt 2014	11400	11400
Mozambique	Mozambique Agricultural Corporation, S.A. (Mozaco)	Rioforte Investments	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2013	20000	2389
Filippinerne	Curcas Oil Philippines Inc	Curcas Oil N.V.	Holland	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion	22300	Ukendt
Argentina	Bema Agri BV	Bema Agri BV	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2002	I produktion, 2002	Ukendt	1000
Argentina	Grupo MP Wines	Salentien	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2002	I produktion, 2002	Ukendt	1775
Brasilien	Louis Dreyfus Company	Louis Dreyfus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2006	Ukendt	30000
Brasilien	Raizen	Royal Dutch Shell	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2012	1000000	754000
Brasilien	Floresteca SA	Floresteca Holding N.V.	Holland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2000	I produktion, 2006	Ukendt	109000
Brasilien	RDF Empreendimentos Imobiliários Ltda	FIAM N.V. - Forestry Investment and Asset Management N.V	Holland	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	Ukendt	40000
Brasilien	Forest	Forest	Holland	Skovbrug	Kontrakt	I produktion	Ukendt	7000

	Returns	Returns			underskrevet, 2007	tion, 2007		
Costa Rica	Forest Returns	Forest Returns	Holland	Naturbevarelse Skovbrug Turisme	Kontrakt underskrevet, 2004	I produktion, 2004	Ukendt	1114
Paraguay	CalyxAgro	Louis Dreyfus Group	Holland	Landbrug Naturbevarelse	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	2859
Suriname	Forest Returns	Forest Returns	Holland	Landbrug Skovbrug Turisme	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	823
Ukraine	Astarta Kyiv LLC	Astarta Holding NV	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	300000	245000
Etiopien	Ukendt (Elva Nederland Ltd)	Elva Nederland Ltd	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	Ukendt	2500	2500
Etiopien	Ukendt (Kooy Bioflow B.V., Mekiya Agri Mechanization Service PLC)	Kooy Bioflow B.V.	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2008 (ingen produktion)	50000	200
Etiopien	Sher Ethiopia PLC	Afriflora	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion	1000	703
Mozambique	Hoyo Hoyo	BXR Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2013	23000	10000
Mozambique	Niqel Lda	Dutch Jatropha Consortium	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion	50000	7500
Senegal	Ukendt (Bioking)	Bioking	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	Projekt forladt, 2008	60000	3000
Sierra Leone	Ukendt (Drie Wilgen Devel-	Drie Wilgen Development	Holland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2010	450	200

	opment B.V., Ellemeet; Local, Gene-sis Farm Limited)	B.V., Ellemeet; Local, Gene-sis Farm Limited						
Tanzania	BioShape Tanzania Ltd	Bioshape Holding	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2005	Projekt for-ladt, 2010	81000	34000
Tanzania	Ukendt (Holland Dairies)	K.I. Samen B.V.	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2009	I produk- tion, 2012	1000	1000
Argentina	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2007	Ukendt	1082
Argentina	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2007	Ukendt	3365
Argentina	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2007	Ukendt	4638
Etiopien	GADCO Enterprise Plc	Global Agri- Develop- ment Com-pany	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2005	I produk- tion	500	500
Ghana	Form Ghana Ltd	Form Internatio- nal Ltd	Holland	Skovbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2010	20000	3500
Liberia	Buchanan Renewabl- es (Monrovia) Power Inc	Buchanan Renewabl- es	Holland	Vedvarende energi	Kontrakt underskre- vet, 2009	Projekt for-ladt, 2013	250000	250000
Cambodia	Ukendt (AZ Group, Daun Penh Con- struction Group,	ING	Holland	Andet	Kontrakt underskre- vet, 2011	I produk- tion, 2014	Ukendt	2572

	ING, SMEC)							
Uruguay	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2008	I produk- tion, 2008	Ukendt	1010
Uruguay	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2008	I produk- tion, 2008	Ukendt	611
Uruguay	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2009	I produk- tion, 2009	Ukendt	708
Uruguay	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2008	I produk- tion, 2008	Ukendt	1659
Brasilien	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2007	Ukendt	7786
Brasilien	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2007	Ukendt	10853
Brasilien	CalyxAgro	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2007	I produk- tion, 2007	Ukendt	8758
Malawi	Malawi Mangoes Limited	BXR Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet	I produk- tion, 2013	3434	434
Kenya	Lake Tur- kana Wind Power Ltd	KP&P BV Africa	Holland	Vedvarende energi	Kontrakt underskre- vet, 2009	Projekt ikke påbe- gyndt, 2014	16187	16187
Sierra Leone	Natural Habitats Sierra Le- one Ltd	Natural Habitats	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2015	Projekt ikke påbe- gyndt, 2016	50740	41218
Etiopien	Jan van de Haar	Jan van de Haar	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2010	I produk- tion	369	369
Rusland	Russkaya Zemlya LLC	Louis Drey-fus Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre- vet, 2009	I produk- tion, 2009	200000	100000

Angola	Ukendt (Gleinol)	Gleinol	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	13000	13000
Angola	AfriAgro	Atlantica Group	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	20000	5000
Angola	Quifel Agri-business Ltd	Quifel Holdings	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Startfase (ingen produktion)	40000	10000
Mozambique	MocamGalp	Galp Energia Companhia do Buzi, SARL	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Startfase (ingen produktion)	10000	10000
Mozambique	Enerterra	SGC Energia	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Projekt for-ladt, 2013	18508	18508
Mozambique	Ukendt (Horta Boa)	Horta Boa	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2014	350	350
Mozambique	Portucel Moçambique Lda	Group Portucel Sopor-cel	Portugal	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Startfase, 2012 (ingen produktion)	173327	173327
Mozambique	Galp Buzi	Galp Energia	Portugal	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2004	Startfase, 2004 (ingen produktion)	30000	15000
Brasilien	Belém Bio-energia Brasil S.A	Galp Energia	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	Ukendt	36800
Sierra Leone	Quifel Agri-business Ltd	Quifel Holdings	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2010	126000	126000
Mozambique	Portucel Moçambique Lda	Group Portucel Sopor-cel	Portugal	Skovbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2011	Startfase, 2012 (ingen produktion)	212000	182886

Paraguay	Ganadera Corina Campos y Haciendas SA	Grupo Espi-rito Santo	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2013	Ukendt	12732
Mozambique	Agromoz	Américo Amorim group	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2014	I produktion, 2014	9000	9000
Mozambique	Agro Alfa S.A.R.L	José Adelino Nogueira Aires Alves	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2013	2650	650
Gambia	Ukendt (Ovidiu Tender)	Ovidiu Tender	Rumænien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2011 (ingen produktion)	30000	30000
Senegal	Ukendt (Ovidiu Tender)	Ovidiu Tender	Rumænien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2011 (ingen produktion)	100000	100000
Chile	Agronoble	Aceites Borges Olivo Noble S.A.	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2001	I produktion, 2005	Ukendt	800
Chile	Miguel Torres Chile	Grupo Torres	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion, 2003	Ukendt	406
Guatemala	Biocombustibles de Guatemala SA	Bionor Transformación SA	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	473
Mexico	Acciona Energía México	Acciona	Spanien	Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion	Ukendt	2500
Mexico	Iberdrola Renovables México SA	Grupo Iberdrola	Spanien	Vedvarende energi	Mundtlig aftale, 2009	I produktion, 2010	Ukendt	1390
Argentina	Infinita Renovable	Infinita Renovable	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2007	Ukendt	50000

		Isolux Cor-sán Group			vet, 2007	(ingen pro- duktion)		
Ghana	Ukendt (J. García-Carrión)	J. García-Carrión	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt ikke påbegyndt	10000	10000
Columbia	Poligrow	Poligrow	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2013	Ukendt	15000
Congo	Ukendt (Biocongo Global Trading)	Biocongo Global Trading	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	Ukendt	60000	60000
Nicaragua	Camarones de Nicaragua	Grupo Pescanova	Spanien	Landbrug Andet	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2006	Ukendt	3500
Marokko	Soprolives	Sovena Group	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2007	1011	1011
Guinea Bissau	Ukendt (Agrogeba)	Agrogeba	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion	1214	1214
Sydafrika	Sanlucar South Africa Citrus (Pty) Ltd	SanLucar Fruit SI	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2012	3000	608
Tunesien	SanLucar Tunisia	SanLucar Fruit SI	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	4000	Ukendt
Argentina	Agropecuaria Andorrana SA.	Agropecuaria Andorrana SA.	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion, 2003	Ukendt	41705
Rusland	Agrokultura Kursk LLC	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2007	Ukendt	47600
Rusland	Agrokultura Kursk LLC	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion, 2007	Ukendt	8000
Rusland	Agrokultura	Agrokultura	Sverige	Landbrug	Kontrakt	I produktion	Ukendt	44000

	a Kursk LLC	a AB			underskrevet	tion		
Rusland	Agrokultura Kursk LLC	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion	Ukendt	13500
Rusland	Agrokultura Kursk LLC	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion	Ukendt	17300
Ukraine	Ukendt (Agrokultura AB)	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion	Ukendt	8700
Tanzania	Agro Eco-Energy Tanzania Limited	EcoEnergy Africa AB	Sverige	Landbrug Skovbrug Andet Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2012	28000	22300
Mozambique	LevasFlor, Lda	Diocese of Vasteras Church of Sweden	Sverige	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion	46240	46240
Mozambique	Luambala Jatropa Lda	Silvestria Utveckling AB	Sverige	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion	8789	8789
Rusland	Agrokultura Kursk LLC	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Mundtlig aftale	Projekt for-ladt 2014	Ukendt	8700
Rusland	Agrokultura Kursk LLC	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion, 2007	Ukendt	11400
Rusland	Voronezh Agro Holding	Agrokultura AB	Sverige	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion	Ukendt	40000
Ukraine	Agro Region	East Capital	Sverige	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2002	I produktion, 2002	Ukendt	35000
Indonesien	PT D1 Oils Indonesia	NEOS Resources PLC	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Projekt for-ladt	Ukendt	500
Filippinerne	Ukendt (BioEnergy Northern Luzon)	Pacific Bio-Fields Corp	Storbritannien	Landbrug	Mundtlig aftale, 2009	Startfase, 2009 (ingen produktion)	400000	Ukendt

	Inc., Pacific Bio-Fields Corp)							
Filippinerne	Bronzeoak Philippines Inc.	Bronzeoak Group	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt ikke påbegyndt	10000	5000
Indien	Sesa Sterlite Limited	Vedanta Resources	Storbritannien	Industri	Mundtlig aftale	I produktion, 2007	Ukendt	1494
Indien	Nandan Bio Energy Pte Ltd.	Nandan Cleantec PLC	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	100000	40800
Indien	Bharat Renewable Energy Limited	Nandan Cleantec PLC	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2010	Ukendt	Ukendt
Argentina	Joseph Lewis	Joseph Lewis	Storbritannien	Turisme	Kontrakt underskrevet, 2006	Startfase, 2006 (ingen produktion)	Ukendt	15000
Brasilien	Agrifirma Brasil Agropecuária S.A. (ABA S.A.)	Genagro Ltd	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2013	Ukendt	26948
Paraguay	CalyxAgro	Solvía Investment Management	Storbritannien	Landbrug Naturbevarelse	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	2859
Angola	Ukendt (Lonrho Plc)	Lonrho Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Ukendt	25000	25000
Etiopien	National Biodiesel Corporation	Sun Biofuels	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt forladt	80000	80000
Etiopien	Ukendt (Ertale Bio Diesel)	Ertale Bio Diesel PLC	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Startfase (ingen pro-	50000	50000

	PLC,)					duktion)		
Ghana	Ukendt (Jatropha Africa)	Jatropha Africa	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt for-ladt, 2014	120000	50000
Guinea	Ukendt (Farm Lands of Guinea Limited)	Farm Lands of Guinea Limited	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Projekt ikke påbegyndt, 2011	8815	8815
Liberia	Liberian Operations Inc (LIBINC)	Equatorial Palm Oil plc	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2012	24079	13962
Liberia	Liberian Operations Inc (LIBINC)	Equatorial Palm Oil plc	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2012	54550	54550
Madagaskar	Hunter Resources PLC	Hunter Resources PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	Projekt for-ladt, 2012	550000	495000
Madagaskar	Fuelstock Madagascar	Fuel Stock	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2009	30000	2000
Mozambique	Mozbife	Agriterra Ltd	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion	23650	21000
Mozambique	Ukendt (Viridesco)	Viridesco	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2008 (ingen produktion)	10000	200
Mozambique	Mocambique Inhlavuka D1 Oils Ghana Pty Limited	NEOS Resources PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Projekt for-ladt	5348	5348
Malawi	D1 Oils Ghana Pty Limited	NEOS Resources PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt for-ladt, 2011	7000	7000
Nigeria	Ukendt (Trans4mation Agri-)	Trans4mation Agri-tech	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	Ukendt	300000	10000

	tech)							
Nigeria	Ukendt (Jan-Kasal Company)	Jan-Kasal Company	Storbritan-nien	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion	5000	5000
Rwanda	Ukendt (Agri-Vie)	New Forests Company Holdings	Storbritan-nien	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Ukendt	10000	10000
Rwanda	Rwanda Biofuels Ltd.	Rwanda Biofuels Ltd.	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Ukendt	100000	10000
Sydsudan	Equatoria Teak Company	Maris Capital	Storbritan-nien	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion	18640	18640
Sydsudan	Equatoria Teak Company	Maris Capital	Storbritan-nien	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	51850	1850
Sierra Leone	Ukendt (SLGreen Oil Corporation)	SLGreen Oil Corporation	Storbritan-nien	Landbrug Skovbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	121406	121406
Tanzania	Kilombero Plantations Ltd.	Agrica	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2010	11018	5818
Tanzania	Sun Biofuel Tanzania Ltd	Lion's Head	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	Projekt for-ladt	18000	8211
Tanzania	New Forests Company Tanzania UK Ltd	New Forests Company Holdings	Storbritan-nien	Skovbrug Andet	Kontrakt underskrevet, 2009	Startfase, 2009 (ingen produktion)	30000	8098
Tanzania	Kilimanjaro aloe vera plantation Ltd.	Kilimanjaro aloe vera plantation Ltd.	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2008 (ingen produktion)	400	400
Tanzania	Mtanga Farms Limited	Lion's Head	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion	2600	2600
Zambia	African	Hawkwo	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt	I produktion	27087	27087

	Crops Ltd.	d Capital LLC			underskrevet, 2008	tion		
Zambia	D1 Oils Ghana Pty Limited	NEOS Resources PLC	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	Projekt for-ladt, 2012	860	860
Mozambique	Sun Mozambique	Highbury Finance	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Projekt for-ladt, 2011	5800	5800
Uganda	Ukendt (New Forests Company Holdings)	New Forests Company Holdings	Storbritanien	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	Projekt for-ladt	20000	20000
Mozambique	Montara Continental	Obtala Resources Ltd	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Projekt for-ladt	63653	9875
Mozambique	Envalor Limitade	InfraCo	Storbritanien	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2011	Ukendt	25000	17000
Mozambique	ATFC (Mozambique) Madeiras e Agricultura, Lda	African Timber and Farming Co	Storbritanien	Skovbrug	Mundtlig aftale, 2009	I produktion	30000	30000
Nigeria	PZ Wilmar	PZ Cussons International	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion	50000	29964
Argentina	CalyxAgro	Solvia Investment Management	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	1082
Argentina	CalyxAgro	Solvia Investment Management	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	3365
Argentina	CalyxAgro	Solvia Investment Management	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	4638
Malaysia	Narborough Plantation	Narborough Plantation	Storbritanien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	564

	s Public Limited Company	s						
Sierra Leone	Agricapital Sierra Leone Ltd	Agricapital	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Ukendt	1250	1250
Sierra Leone	Red Bunch Ventures (SL)	Agriterra Ltd	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Projekt ikke påbegyndt	45000	45000
Indonesien	Ukendt (Anglo-Eastern Plantations Plc)	Anglo-Eastern Plantations Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2004	I produktion, 2005	Ukendt	5200
Indonesien	Ukendt (Anglo-Eastern Plantations Plc)	Anglo-Eastern Plantations Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	5536
Indonesien	Ukendt (Anglo-Eastern Plantations Plc)	Anglo-Eastern Plantations Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	4470
Indonesien	PT Sawit Graha Manunggal	British Anglo-Eastern	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	Ukendt	26000
Indonesien	Ukendt (Anglo-Eastern Plantations Plc)	Anglo-Eastern Plantations Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	Ukendt	Ukendt	7000
Indonesien	PT Riau Agrindo Agung (RAA)	Anglo-Eastern Plantations Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	Ukendt	Ukendt	15000
Indonesien	PT Empat Lawang Agro Perkasa (ELAP)	Anglo-Eastern Plantations Plc	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	Ukendt	Ukendt	14100

Indonesien	PT Karya Kencana Sentosa Tiga (KKST)	Anglo-Eas-tern Plantations Plc	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	Ukendt	Ukendt	16000
Indonesien	PT Kahayan	Anglo-Eas-tern Plantations Plc	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet , 2010	Ukendt	Ukendt	17500
Indonesien	PT Pangkatan Indone-sia	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	2586
Indonesien	PT Simpang Kiri	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	Ukendt	2500
Indonesien	PT Prima Mitrajaya Mandiri	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	ukendt	21500
Indonesien	PT Gunung Pelawan Lestari "GPL"	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2012	Ukendt	10000
Indonesien	PT Agro Muko	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	22952
Indonesien	PT Kerasaan Indonesia	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	2362
Nigeria	Transformation Agritech Nigeria Limited (T4M)	Trans4mation Agritech	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2013	10000	10000
Filippinerne	San Carlos Bioenergy	Bronzeoak	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2009	Ukendt	5000
Filippinerne	Ukendt (Bronzeoak)	Bronzeoak	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	11000	9000
Ghana	DOS Palm Oil	DOS Palm Oil	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2013	3000	700

	Production (Ghana Ltd)	Production (Ghana Ltd)			vet , 2007	(ingen produktion)		
Ghana	Ukendt (Volta Red)	Volta Red	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet , 2013	I produktion	3750	3750
Indonesien	PT Bilah Plantindo	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	2961
Indonesien	PT Sembada Sennah Maju	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	1813
Indonesien	PT Teguh Jayaprima Abadi	M.P. Evans Group PLC	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	18600
Den Demokratiske Republik Congo	Congo Bio-Fuels (CBF)	Hawkwood Capital LLC	Storbritan-nien	Landbrug Skovbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase (ingen produktion)	10000	10000
Den Demokratiske Republik Congo	Congo Bio-Fuels (CBF)	Hawkwood Capital LLC	Storbritan-nien	Landbrug skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion	12700	12700
Tanzania	Lukulilo Farm Holdings	Lukulilo Farm Holdings	Storbritan-nien	Landbrug	Mundtlig aftale, 2012	Projekt ikke påbegyndt	5000	5000
Ghana	Formako Company Ltd	Formako Farms	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2014	405	405
Honduras	AZUNOSA	SabMiller	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2001	I produktion, 2001	Ukendt	4264
Uruguay	CalyxAgro	Solvia Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion	Ukendt	1010
Uruguay	CalyxAgro	Solvia Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	611

Uruguay	CalyxAgro	Solvía Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	708
Uruguay	CalyxAgro	Solvía Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	1659
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2001	I produktion, 2001	Ukendt	25524
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2001	I produktion, 2001	Ukendt	10178
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	2666
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion, 2009	Ukendt	15693
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2010	Ukendt	7064
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	9262
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	Ukendt	1192
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2010	Ukendt	15458
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2013	Ukendt	11502
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2010	Ukendt	6889
Uruguay	Unión Agricul-tur e Group	Union Group (UK) LLP	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	I produktion, 2010	Ukendt	922
Kenya	Ukendt (Virgin	Virgin Group	Storbritan-nien	Naturbeva-relse Turisme	Mundtlig aftale	I produktion,	13500	13500

	Group Limited)	Limited				2013		
Brasilien	Agrifirma Brasil Agropecuária S.A. (ABA S.A.)	Genagro Ltd	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	5920
Brasilien	Agrifirma Brasil Agropecuária S.A. (ABA S.A.)	Genagro Ltd	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	12369
Brasilien	Agrifirma Brasil Agropecuária S.A. (ABA S.A.)	Genagro Ltd	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2009	Ukendt	20183
Brasilien	CalyxAgro	Solvía Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	7786
Brasilien	CalyxAgro	Solvía Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	10853
Brasilien	CalyxAgro	Solvía Investment Management	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2007	Ukendt	8758
Tanzania	Sasamua Holdings Limited	AgDevCo	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2012	2500	2500
Zambia	Chanyanya Infrastructure Company.	InfraCo Limited	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2009	1575	1575
Sierra Leone	Tropical Farms Limited	Agriterra Ltd	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion, 2011	4750	3200
Malawi	Malawi	Merlin	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt	I produktion	3434	434

	Mangoes Limited	Partners LLP			underskrevet	tion, 2013		
Zambia	Ukendt (Herdon Investments)	Herdon Investments	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2003	I produktion	650	650
Zambia	Ukendt (Mahtani Group of Companies and Sunbird Bio Energy Limited)	Sunbird Bio Energy Limited	Storbritannien	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2015	Startfase, 2015 (ingen produktion)	30000	25000
Sierra Leone	Ukendt (Lion Mountains Agrico Ltd)	Lion Mountains Agrico Ltd	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Projekt ikke påbegyndt 2014	14000	14000
Tanzania	Montara Land Company Limited	Obtala Resources Ltd	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2014	I produktion, 2015	530	530
Guinea	Ukendt (Peak Palm Oil PLC)	Peak Palm Oil PLC	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	100000	5000
Malawi	Tropha Ltd	Jacoma Estates Ltd AgDevCo African Agricultural Capital Fund	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2014	Projekt ikke påbegyndt, 2014	518	518
Kenya	Lake Turkana Wind Power Ltd	Aldwych International Limited	Storbritannien	Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2009	Projekt ikke påbegyndt, 2014	16187	16187
Cameroun	Justin Sugar	Justin Sugar Ltd	Storbritannien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	Startfase, 2014	54632	54632

	Mills				vet, 2013	(ingen produktion)		
Ghana	Gold Coast Fruits Ltd	Unknown (British)	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2005	I produktion, 2007	500	500
Argentina	Fundación Frontera Verde	Fundación Frontera Verde	Storbritan-nien	Naturbeva-relse	Kontrakt underskrevet, 2009	Ukendt	Ukendt	4000
Ghana	Ukendt (Volta Red)	Volta Red	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2015	650	650
Mozambique	Ukendt (MedEnergy Global)	MedEnergy Global	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2010	Startfase (ingen produktion)	10000	10000
Nigeria	Obax Worldwide Limited	Sunbird Bio Energy Limited	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2014	Ukendt	20000	20000
Tanzania	Montara Land Company Limited	Obtala Resources Ltd	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2015	I produktion, 2015	1265	1200
Sierra Leone	Africa Lion Agricultural Company	Carmanor Limited Sierra Rutile Limited	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2013	I produktion, 2013	2500	932
Senegal	West Africa Farm (WAF)	The Shropshire Group	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion	310	310
Malawi	Limphasa Sugar Corporation	Ukendt investor	Storbritan-nien	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2008	5000	1000
Ghana	Babator Irrigated Farming Hub	AgDevCo	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	Startfase (ingen produktion)	10369	5740
Mozambique	Northern Ridge Lda	Obtala Resources Ltd	Storbritan-nien	Skovbrug	Kontrakt underskrevet, 2012	I produktion, 2012	314965	279965

Rusland	LLC Agro Vi-sta Tambov	David Medcalfe	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	45000
---------	------------------------	----------------	-----------------	----------	-----------------------	--------------	--------	-------

BILAG 2: Land grabbing mellem EU lande, baseret på The Land Matrix

Værtsland	Primære investor	Sekundær investor	Sekundære investor-land	Formål	Forhandlingsstatus	Implementeringsstatus	Påtænkt størrelse (ha)	Kontraktens størrelse (ha)
Bulgarien	Ceres Agri-growth Investment Fund	Rosslyn Capital Partners Raiffeisen Zentralbank Österreich AG Cargill Firebird Management LLC Mazzanine Management Finanz- und Unternehmensberatungs GmbH	Bulgarien Østrig USA	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2008	25000	21400
Litauen	KTG Agrar	KTG Agrar	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	4650
Litauen	KTG Agrar	KTG Agrar	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	3350
Rumænien	FirstFarms s.r.l.	FirstFarms	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion	8000	Ukendt
Rumænien	S.C. Ingleby Romania S.R.L.	INGLEBY FARMS & FORESTS A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2011	I produktion	Ukendt	1105
Rumænien	Ukendt (Ingleby Farms & Forests)	INGLEBY DANMARK A/S	Danmark	Naturbevarelse Skovbrug	Kontrakt underskrevet	Ukendt	Ukendt	7261
Rumænien	SC	Stora	Finland	Skovbrug	Kontrakt	I produktion	100000	12000

	Tornator SRL	Enso Oyj			underskrevet, 2008	tion, 2009		
Rumænien	SC Delta-Rom Agriculture SRL	Friel International Holding SA	Luxembourg	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2014	Ukendt	Ukendt
Rumænien	SC Grasa Garbay SRL	Grassa Yves et fils SARL	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion 2013	10000	3001
Rumænien	Alsace Farm SRL	Far Est	Frankrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2002	I produktion, 2002	Ukendt	5500
Rumænien	S.C. Ingleby Romania S.R.L.	INGLEBY FARMS & FORESTS A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2008	Ukendt	3000
Rumænien	S.C. Ingleby Romania S.R.L.	INGLEBY FARMS & FORESTS A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2008	I produktion, 2008	Ukendt	1200
Rumænien	S.C. Ingleby Romania S.R.L.	INGLEBY FARMS & FORESTS A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2009	I produktion	Ukendt	2500
Rumænien	Prio Agricultura S.R.L.	Nutre SGPS SA	Portugal	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	25244
Rumænien	S.C. Crosswind S.R.L.	INGLEBY FARMS & FORESTS A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	5674
Rumænien	JD Agro Co-cora S.R.L.	Jantzen Development A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2007	I produktion, 2009	Ukendt	6750
Rumænien	Amaru Trade S.R.L.	Agri Invest A/S	Danmark	Landbrug	Mundtlig aftale	I produktion	Ukendt	3256
Rumænien	Agri Consortium O-ravita S.R.L.	Agri Invest A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	4149
Rumænien	Agri Con-	Agri	Danmark	Landbrug	Kontrakt	I produk-	Ukendt	4429

	sortium Vi-dele S.R.L.	Invest A/S			underskre -vet	tion		
Rumænien	S.C. Emilia-na West Rom S.R.L.	Unigra In- ternationa I S.A.	Italien	Landbrug	Kontrakt underskre -vet, 2000	I produk- tion, 2009	Ukendt	12000
Rumænien	S.C Gena- gricola Romania S.R.L.	Gruppo As- sicurazioni Generali SpA	Italien	Landbrug	Kontrakt underskre -vet, 2002	I produk- tion 2003	5500	4850
Rumænien	SC Bardeau Holding Ro-mania SRL	Bardeau Holding Ges.m.b.H	Østrig	Landbrug	Kontrakt underskre -vet, 2002	I produk- tion	Ukendt	21000
Rumænien	Riso Scotti Danubio SRL	Riso Scotti SPA	Italien	Landbrug	Kontrakt underskre -vet, 2005	I produk- tion, 2005	15000	11000
Rumænien	SC Padova Agricultur a S.R.L	Roncato Gi-ovanni E Figli SAS Gibside Hol-ding B.V.	Italien Holland	Landbrug	Kontrakt underskre -vet, 2004	I produk- tion, 2005	26000	4821
Rumænien	Agroindu- strialia Tomtim Tomnatic SA	Agrarius AG ADS	Tyskland Rumænie n	Landbrug	Kontrakt underskre -vet, 2009	I produk- tion	5000	4700
Rumænien	CASCADE EMPIRE SRL	SPB Betielungs - verwaltung GmbH	Østrig	Skovbrug	Kontrakt underskre -vet	I produk- tion	Ukendt	11000
Rumænien	FirstFarms s.r.l.	FirstFarms	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskre -vet	I produk- tion	10000	Ukendt
Rumænien	SC Dn Agrar Berg-hin SRL	ELKI Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre -vet	I produk- tion	Ukendt	3500
Rumænien	S.C. Dj & B	Josef Anton	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskre -vet	I produk- tion	Ukendt	Ukendt

	Agroproduct SRL	Burgmayer Daniel Burgmayer			-vet			
Rumænien	SC Agrofarine SRL	Dangro Invest A/S	Danmark	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2010	Ukendt	Ukendt
Rumænien	SC Banat Beet SRL	Aktiva Beteiligungs AG	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2009	3232	Ukendt
Rumænien	Agri Farm SRL	Almos Alfons Mosel Handels GmbH	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	5170
Rumænien	Kampo Nova SRL	Miriam Becher	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2009	Ukendt	4165
Rumænien	SC Donauland SRL	Agroeast GmbH	Østrig	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2007	Ukendt	4014
Rumænien	Energia Verde Strej-esti SA	Eurecna SpA Finest SpA	Italien	Landbrug Vedvarende energi	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2006	Ukendt	3863
Rumænien	SC Agricola San Giorgio SRL	SC Agricola San Giorgio SpA	Italien	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion, 2005	Ukendt	Ukendt
Rumænien	SC Orgapic SRL	Klemens Tönnies MB Norus Agrar AG Tönnies Außenhandels Beteiligungs GmbH RKS Agrarbetriebligungs GmbH	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet, 2006	I produktion, 2006	Ukendt	4259
Rumænien	S.C. Agrocereal	Aton GMBH	Tyskland	Landbrug	Kontrakt underskrevet	I produktion	Ukendt	7496

Rumænien	Thames Farming Enterprises Limited	Insight Investment	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskre-vet, 2002	I produktion, 2005	Ukendt	13600
Rumænien	SC Agrovnova SRL	Vargas 10 S.L.	Spanien	Landbrug	Kontrakt underskre-vet, 2009]	I produktion	Ukendt	7300
Rumænien	S.C. Agrocapi-tal S.R.L.	S.C. Sacom S.p.A.	Italien	Landbrug	Kontrakt underskre-vet	I produktion, 2010	Ukendt	Ukendt
Rumænien	S.C. Akkeron Farming S.R.L.	Akkeron Group L.L.P.	Storbritan-nien	Landbrug	Kontrakt underskre-vet	I produktion, 2008	Ukendt	Ukendt
Rumænien	Rabo Farm	Rabobank Group	Holland	Landbrug	Kontrakt underskre-vet, 2005	I produktion, 2009	Ukendt	21000